

รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2564
หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก

สถิตย์ เจ็กมา และคณะ
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2564

หมู่บ้านจ๊กสามไม้ไผ่บ้านลุมพุก

บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

งบประมาณตามโครงการคลินิกเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สถิตย์ แจ็กมา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คลินิกเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

269 ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

หมายเลขโทรศัพท์ 043-721686 มือถือ 0945428980

E-mail : sathit.j@live.com

กิตติกรรมประกาศ

โครงการหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก เป็นโครงการที่จะช่วยส่งเสริมความรู้และทักษะในการจักสานไม้ไผ่ ส่งเสริมการปลูกไม้ไผ่ในชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในงานจักสานและประโยชน์ทางด้านอื่นๆ สามารถสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายได้ รวมถึงเกิดองค์ความรู้ด้านการออกแบบและตัดเย็บผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ด้วยเทคนิคต่างๆ เกิดองค์ความรู้ด้านธุรกิจและการตลาด ตราสัญลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์ การจัดโครงการดังกล่าวจะเป็นการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก ให้หลากหลายมากขึ้นและสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ซื้อในตลาดระดับกลางและระดับบน ซึ่งมีกำลังในการซื้อมากขึ้น โดยใช้แนวทางการลดต้นทุนเพิ่มรายได้ ดังนั้นการดำเนินโครงการดังกล่าวจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้านบ้านลุ่มพุก ที่จะขับเคลื่อนและร่วมมือกันให้สามารถสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งและยั่งยืนจนสามารถแข่งขันกับตลาดสินค้าประเภทเดียวกันได้ ในระดับภาคหรือระดับประเทศ

ขอขอบคุณกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะกรรมการบัญชี และการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ เกษตรตำบลอำเภอโคกพระ ที่อำนวยความสะดวกให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และขอบคุณสมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุกทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และสุดท้ายขอขอบคุณคณะทำงานของโครงการและหน่วยงานสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มา ณ ที่นี้

นายสถิตย์ แจ็กมา

ธันวาคม 2564

คำนำ

โครงการหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก เป็นโครงการที่จะช่วยส่งเสริมความรู้และทักษะในการจักสานไม้ไผ่ ส่งเสริมการปลูกไม้ไผ่ในชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในงานจักสานและประโยชน์ทางด้านอื่นๆ สามารถสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายได้ รวมถึงเกิดองค์ความรู้ด้านการออกแบบและตัดเย็บผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ด้วยเทคนิคต่างๆ เกิดองค์ความรู้ด้านธุรกิจและการตลาด ตราสัญลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์ การจัดโครงการดังกล่าวจะเป็นการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก ให้หลากหลายมากขึ้นและสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ซื้อในตลาดระดับกลางและระดับบน ซึ่งมีกำลังในการซื้อมากขึ้น โดยใช้แนวทางการลดต้นทุนเพิ่มรายได้ ดังนั้นการดำเนินโครงการดังกล่าวจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้านบ้านลุ่มพุก ที่จะขับเคลื่อนและร่วมมือกันให้สามารถสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งและยั่งยืนจนสามารถแข่งขันกับตลาดสินค้าประเภทเดียวกันได้ ในระดับภาคหรือระดับประเทศ

นายสฤติย์ แจ็กมา

ธันวาคม 2564

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทที่ 1 รายละเอียดของโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1
บทที่ 2 การดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี	34
บทที่ 3 ผลการประเมินระหว่างการพัฒนาเทคโนโลยี	63
บทที่ 4 ผลการติดตามหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี	66
ภาคผนวก	
ภาพกิจกรรม	68

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	13
2	ปัญหาด้านการเกษตร	13
3	ปัญหาด้านสังคม	14
4	ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14
5	ปัญหาด้านการเรียนรู้ของประชาชน	15
6	ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย	15
7	ปัญหาด้านสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน	15
8	แผนวิทยาศาสตร์ชุมชน	17
9	แผนธุรกิจชุมชน	19
10	หน่วยงานสนับสนุน	20
11	แผนการดำเนินงาน	20
12	เป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด (ระยะ 2 ปี)	21
13	ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าถือ	22
14	ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสะพาย	23
15	ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเงิน	24
16	ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระต๊อบข้าวขนาดกลาง	25
17	รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ	26
18	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
19	ประเมินความพึงพอใจต่อการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	45
20	ร้อยละของการนำความรู้ใช้ประโยชน์หลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก”	57
21	แสดงค่าเป้าหมายและผลลัพธ์จากการดำเนินงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้ โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก”	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	รายการ	หน้า
1	แผนที่ทางอากาศ หมู่บ้านลุมพุก หมู่ 5 ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย	5
2	แสดงสภาพทางเข้าหมู่บ้าน	5
3	แสดงสมาชิกในชุมชนसानกระติบข้าวด้วยเส้นตอก	6
4	แสดงสมาชิกในชุมชนसानลายตาแหลวใช้ทำฝากระติบข้าวด้วยเส้นตอก	6
5	แสดงสมาชิกในชุมชนसानกระติบข้าวด้วยเส้นพลาสติก	7
6	แสดงการหารือการดำเนินโครงการกับหัวหน้ากลุ่ม นางพวงพะยอม เยี่ยมยอด	7
7	ภาพแสดงต้นไผ่ที่ปลูกไว้เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2563 พื้นที่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	9
8	ภาพแสดงภาพกระเป่าถั่ว	22
9	ภาพแสดงกระเป่าสะพาย	23
10	ภาพแสดงกระเป่าเงิน	24
11	ภาพแสดงกระติบข้าวแบบใหม่	25
12	แสดงบรรยายภาควิทยาการสอนการสานขึ้นรูปและการก่อลาย	34
13	แสดงภาพวิทยากรผู้ช่วยสอนผู้เข้าร่วมโครงการ ลงมือปฏิบัติ	34
14	แสดงภาพการสานก่อลายจักสาน	35
15	แสดงภาพบรรยายภาคการอบรม	35
16	ภาพประธานกล่าวเปิดกิจกรรมโครงการ อาจารย์ทม เกตุวงศา ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน	36
17	แสดงภาพบุคลากรกองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมโครงการ	36
18	แสดงภาพวิทยากรสาธิตการสานกระติบข้าวแบบพับ	37
19	แสดงภาพการอบรมการสานกระติบข้าว	37
20	แสดงภาพการพับขอบกระติบข้าว	38
21	แสดงภาพการพับปากฝากระติบข้าว	38
22	แสดงภาพการเย็บส่วนฝากระติบข้าว	39
23	แสดงภาพการสานส่วนปิดฝาด้านบน	39
24	แสดงภาพการสานลายรูปหัวใจส่วนตัวกระติบ	40
25	แสดงภาพการเย็บปิดส่วนก้นกระติบข้าว	40
26	แสดงภาพประธานกลุ่มจักสานมอบของที่ระลึกให้ประธานเปิดกิจกรรมโครงการ	41
27	แสดงภาพรูปแบบกระติบข้าวแบบเดิม	41
28	แสดงภาพรูปแบบกระติบข้าวแบบใหม่	42
29	แสดงภาพบรรยายภาคผู้เข้าอบรมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ	32
30	แสดงภาพ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน เป็นประธานมอบต้น ไผ่ แก่สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก	43
31	แสดงภาพ สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ผู้เข้าร่วมอบรมกิจกรรมโครงการ	44

ภาพที่	รายการ	หน้า
32	แสดงภาพอุปกรณ์กรรไกร	45
33	แสดงภาพอุปกรณ์ไม้บรรทัด	45
34	แสดงภาพคัตเตอร์ อุปกรณ์ที่ใช้ตัดและกรีด	46
35	แสดงภาพกระดาษ อุปกรณ์ที่ใช้ทำแพทเทิร์นกระเป๋า	46
36	แสดงภาพแผ่นสายจุกสานไม้ไผ่สำหรับใช้แปรรูปเป็นกระเป๋า	47
37	แสดงภาพแผ่นหนังเทียม	47
38	แสดงภาพค้อนสำหรับทุบ	48
39	แสดงภาพผ้าซับในสำหรับเย็บกระเป๋า	48
40	แสดงภาพการคัดลอกแพทเทิร์นเพื่อใช้ทำเป็นโครงสร้างกระเป๋า	49
41	แสดงภาพการตัดแพทเทิร์นกระเป๋าในส่วนต่างๆ ของโครงสร้างกระเป๋า	49
42	แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าดั้งแบบ	50
43	แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าเงินต้นแบบ	51
44	แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าถือต้นแบบ	51
45	แสดงภาพการประกอบส่วนต่างๆ ของกระเป๋าแต่ละด้านก่อนนำมาเย็บประกอบกัน	52
46	แสดงภาพ4ผู้เข้าอบรมเย็บผ้าซับในติดกับแบบแพทเทิร์นกระเป๋า	52
47	แสดงภาพชิ้นส่วนหูหิ้วที่มีไว้สำหรับเกี่ยวสายกระเป๋า	53
48	แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนหูหิ้วที่มีไว้สำหรับเกี่ยวสายกระเป๋า	53
49	แสดงภาพการทากาวสำหรับติดแพทเทิร์นกระเป๋าที่เตรียมไว้	54
50	แสดงภาพการวางแพทเทิร์นตามตำแหน่งลวดลายที่ต้องการและติดกาว	54
51	แสดงภาพการติดกาวบนแผ่นงานจุกสานไม้ไผ่ ชิ้นส่วนของกระเป๋า	55
52	แสดงภาพการตัดชิ้นส่วนแพทเทิร์นตามรูปแบบกระเป๋า	55
53	แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์กระเป๋า	56
54	แสดงภาพสาธิตการประกอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์กระเป๋า	56
55	แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนโครงสร้างด้านในกระเป๋า	57
56	แสดงภาพเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์	57
57	แสดงภาพผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือและสะพายที่เกิดจากการแปรรูปงานจุกสานไม้ไผ่ บ้านลุมพุก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	58
58	แสดงภาพการอบรมการสร้างเพจและช่องทางตลาดออนไลน์	59
59	แสดงภาพตราสัญลักษณ์กลุ่มจุกสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ปรับปรุงในปี 2564	59
60	แสดงภาพหน้าปกเพจเฟซบุ๊ก กลุ่มจุกสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก	60
61	ภาพแสดงการประชุมติดตามและประเมินผล ณ กลุ่มจุกสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก	60
62	แสดงภาพใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	61

บทที่ 1

รายละเอียดของโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ชื่อหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา** : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชื่อหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** : หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่ บ้านลุมพุก
ค่าละติจูด.....16.336239.....ค่าลองจิจูด.....103.324784.....
- ผู้รับผิดชอบและผู้ร่วมโครงการ**

ข้อมูลผู้ร่วมโครงการ ระบุ(ชื่อ- นามสกุล/ตำแหน่ง /เบอร์ โทร/อีเมล)	หน้าที่รับผิดชอบ ในโครงการ ¹	เทคโนโลยี/องค์ ความรู้ที่รับผิดชอบใน โครงการ	ประสบการณ์ ทำงานที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ ²
1.นายสถิตย์ แจ็กมา ตำแหน่ง นักวิชาการช่างศิลป์ชำนาญ การ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม อีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เบอร์โทร 094-5428980 Email : Sathit.j@msu.ac.th	ผู้รับผิดชอบ โครงการ	-การออกแบบตรา สัญลักษณ์สินค้าและ ออกแบบผลิตภัณฑ์	-หมวกไม้ไผ่ : ชุด ความรู้ภูมิปัญญา ด้านศิลปหัตถกรรม พื้นบ้าน บ้านดอน กลอง อำเภอมือเมือง จังหวัดยโสธร
2.รศ.ดร. ศักดิ์ชาย สิกขา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา ประยุกต์ศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม เบอร์โทร 081-7900290	ให้คำปรึกษา และเป็น วิทยากร	-การป้องกันการเกิด มอดในงานจักสานไม้ ไผ่ -การออกแบบ ผลิตภัณฑ์	-งานวิจัยเรื่องการ พัฒนางาน หัตถกรรมไม้ไผ่ใน ภาคอีสาน -อื่นๆ
3. อาจารย์ ดร.จุฬารัตน์ ชันแก้ว ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะการ บัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 086- 8542845 Email : Chularat.k@acc.msu.ac.th	ให้คำปรึกษา ส่งเสริม การตลาดและ จัดทำแผนธุรกิจ	-เทคนิคการส่งเสริม การตลาด	เชี่ยวชาญด้าน การตลาด

4. ดร.อัจฉรี จันทมูล ตำแหน่ง นักวิจัยชำนาญการ โทรศัพท์: 061-9639920 อีเมล: atcharee.t@msu.ac.th	ให้คำปรึกษา และร่วม โครงการ	หัวหน้าโครงการ - ศิลปวัฒนธรรม -เส้นทางท่องเที่ยว เกษตรอินทรีย์ - ศิลปวัฒนธรรม	-ศึกษา/อบรมด้าน การเกษตรอินทรีย์
5. อาจารย์ทม เกตุวงศา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัย ศิลปะ และวัฒนธรรมอีสาน โทรศัพท์: 086-241513 ที่ปรึกษาโครงการ/	ให้คำปรึกษา และร่วม โครงการ	วิทยากร การจัดการ พิพิธภัณฑ์/ฐานการ เรียนรู้ชุมชน	ความเชี่ยวชาญ ด้านพิพิธภัณฑ์
6. ผ.ศ.ชุมศักดิ์ สีบุญเรือง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม อีสาน โทรศัพท์: 081-9758181	ที่ปรึกษา โครงการ/ วิทยากร- เทคโนโลยี สารสนเทศ	-เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการ ท่องเที่ยว -การประชาสัมพันธ์ ออนไลน์ -การพัฒนา แพลตฟอร์ม เพื่อการท่องเที่ยว -ฐานข้อมูล	เทคโนโลยี สารสนเทศและการ พัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการท่องเที่ยว

4. **ลักษณะโครงการ** : โปรดใส่เครื่องหมาย ใน ที่ต้องการและให้ข้อมูลให้ครบถ้วน

1) หมู่บ้าน วท.(ใหม่) (แบบแบบฟอร์มแสดงเจตจำนงฯ)

2) หมู่บ้าน วท. (ต่อเนื่องปีที่..2564.) ปีแรกที่เริ่มดำเนินการ 2563.....

พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

5. หลักการและเหตุผล

บ้านลุมพุก เดิมทีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่ากร้างว่างเปล่า มีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกของที่ตั้งหมู่บ้าน ในขณะนั้น และบริเวณรอบหนองน้ำนั้นมีต้นไม้ที่ชื่อว่า “ต้นลุมพุก” เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้นำก่อตั้งหมู่บ้านในขณะนั้นคือ นายพรหมบุตร ภูกุล จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านตามต้นไม้ว่า “บ้านลุมพุก” นายพรหมบุตร ภูกุล พร้อมด้วยสมาชิก จำนวน 15 ครั้วเรือน ได้อพยพมาจากบ้านเหมียดแอ ตำบลท่าเพลิง อำเภอมือ จังหวัดร้อยเอ็ด และถากถางป่าบริเวณนี้ เพื่อปลูกบ้านเรือนและตั้งรกรากขึ้น ณ ที่แห่งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2442 เป็นต้นมา และสร้างหมู่บ้านเล็กๆ ทำการเกษตรปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ จนในเวลาต่อมา ได้มีพักพวกมาจาก บ้านตัว บ้านหม้อ อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ครั้วเรือน และบ้านคอกม้า ตำบล

โคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 ครัวเรือน มาสมทบกันจนเป็นหมู่บ้านถึงปัจจุบัน จนมีครัวเรือน ทั้งหมด 141 ครัวเรือน มีผู้นำหมู่บ้านตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน (2442-2551) รวม 12 คน ปัจจุบัน นางพวงพยอม เยี่ยมยอด เป็นกำนันตำบลโคกพระ

บ้านลุมพุก หมู่ที่ 5 ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทั้งหมด 1,563 ไร่ เพาะปลูก 1,070 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 305 ไร่ เลี้ยงสัตว์ 113 ไร่ แหล่งน้ำธรรมชาติ 3 แห่ง เป็นที่ราบสลับกับ ที่เนิน มีหนองน้ำอยู่รอบบริเวณหมู่บ้านไว้ใช้ในการเกษตร พื้นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับทำนา และที่เนินสูงเหมาะสำหรับทำไร่ โดยหมู่บ้านจะอยู่ทางทิศตะวันออก ของอำเภอกันทรวิชัย ที่ตั้ง ทิศเหนือ มีอาณาเขต ติดกับบ้านโนนค้อ ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทิศใต้ มีอาณาเขต ติดกับบ้านหนองโก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออก มีอาณาเขต ติดกับบ้านดอนกลอย ตำบลหนองอีแต๋มา อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ ทิศตะวันตก มีอาณาเขต ติดกับบ้านคอกม้า ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดประจำหมู่บ้านคือ “วัดราษฎร์สามัคคี” เป็นศูนย์รวมจิตใจ จำนวนครัวเรือน 146 ครัวเรือน ประชากร 534 คน ชาย 270 คน หญิง 268 คน ผู้สูงอายุ 76 คน เด็กเล็ก 22 คน เด็กวัยเรียน 71 คน ผู้พิการ 12 คน

ชาวบ้านบ้านลุมพุก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนาเป็นอาชีพหลัก และประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ งานจักสาน งานทอผ้า งานเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ เป็นต้น โดยเฉพาะงานจักสานไม้ไผ่ ประเภท กระติบข้าวเหนียว หวดนึ่งข้าว ถือว่าเป็นงานหัตถกรรมที่ชาวบ้านผลิตขึ้นจนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน ปัจจุบันการสานกระติบข้าวจากไม้ไผ่ต้องอาศัยวัตถุดิบจากชุมชนภายนอกเนื่องจากไม้ไผ่ที่มีอยู่ในชุมชนไม่เพียงพอต่อการนำมาเป็นวัตถุดิบ จากการสำรวจและสอบถามนางพวงพยอม เยี่ยมยอด กำนันประจำตำบลโคกพระ พบว่ามีไม้ไผ่ที่อยู่ 2 ชนิด ได้แก่ ไม้ไผ่เลี้ยง คนในชุมชนเรียกไม้ไผ่ดำขวาน ใช้ประโยชน์สำหรับทำรั้ว ทำโครงสร้างและนั่งร้านงานก่อสร้าง เป็นต้น และไม้ไผ่สีสุกคนในชุมชนเรียกว่า ไม้ไผ่บ้าน ซึ่งไม้ไผ่สีสุกหรือไม้ไผ่บ้านเป็นไม้ไผ่ที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในงานจักสานในชุมชนไม้ไผ่ชนิดนี้มีจำนวนลดลงเหลือเพียง 12 กอ ทั้งนี้ไม้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ตามเรียกสวนไร่นา นับวันจะมีจำนวนลดลง ดังนั้นการส่งเสริมให้ปลูกไม้ไผ่โดยเฉพาะไม้ที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในงานจักสานและประโยชน์ด้านอื่นๆ ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น ทำเฟอร์นิเจอร์ ของใช้ในครัวเรือน ของตกแต่งบ้าน จำหน่ายหน่อ ขยายพันธุ์จำหน่าย และถ้ามีการส่งเสริมทุนที่มากพอก็สามารถผลิตเครื่องตีจากน้ำเยื่อไผ่ได้ ดังนั้นไม้ที่ต้องการปลูกในพื้นที่บ้านลุมพุกที่จะตอบสนองประโยชน์ดังกล่าวได้ จึงเป็นไม้ไผ่สีสุกหรือไผ่บ้าน และไม้ไผ่ดงลิ้มแล้งหรือไผ่กิมซุง

ด้านทรัพยากรบุคคล ผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ด้านแพทย์แผนไทย/สมุนไพร/หมอพื้นบ้าน ได้แก่
 - 1.1 นายบุญถม โพธิ์น้อย บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านพิธีกรรมต่างๆ เช่น การบายศรีสู่ขวัญ การขึ้นบ้านใหม่ (หมอสูตร)
2. ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ได้แก่
 - 2.1 นางพวงพยอม เยี่ยมยอดบ้านเลขที่ 84 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน
3. ด้านงานฝีมือต่างๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปั้น ศิลปหัตถกรรม การจักสาน การทอผ้า ได้แก่
 - 3.1 นางทองฝุ่น แน่นอุดร บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 5 มีความรู้เรื่องหัตถกรรมจักสาน (กระติบข้าวเหนียว)

3.2 นายสุภษี ภูมิตี บ้านเลขที่ 118 หมู่ที่ 5 มีความรู้เรื่องช่างไม้ การทำเฟอร์นิเจอร์ จากไม้

4. ด้านการเกษตร เช่นการเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การปรับใช้เทคโนโลยี ได้แก่

4.1 นายสังวร บุตรา บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช การใช้เทคโนโลยีในการเกษตร

4.2 นางใบ ภูสมมา บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านการเพาะปลูกพืชผักสวนครัว

5. ด้านการถนอมอาหาร ได้แก่

5.1 นางจันทร์ศรี ซามาตย์ บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านการถนอมอาหาร เช่น การดอง การทำปลาร้า ปลาเค็ม ปลาร้าบอง

6. ด้านความเชื่อ ไสยศาสตร์/โหราศาสตร์ ได้แก่

6.1 นายไสย ภูสมมา บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 5 มีความรู้ด้านโหราศาสตร์

7. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม/คน ได้แก่

7.1 นางพวงพยอม เยี่ยมยอด ประธานกองทุนหมู่บ้าน

ข้อมูลสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน/องค์กรเอกชน

1. วัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดราษฎร์สามัคคี
2. สนามกีฬา 1 แห่ง ได้แก่ สนามกีฬาประจำหมู่บ้าน
3. ศาลาประชาคม/ศาลาอเนกประสงค์ 1 แห่ง
4. ร้านค้า ร้านอาหาร 5 แห่ง

ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ดิน พื้นที่ทั้งหมด 1,563 ไร่ เพาะปลูก 1.070 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 305 ไร่ เลี้ยงสัตว์ 113 ไร่ แหล่งน้ำธรรมชาติ 3 แห่ง

1. หนองคู หนองสาธารณประโยชน์ใช้ทำน้ำประปาประจำหมู่บ้าน
2. หนองปลาปิ้ง ใช้น้ำเพื่อการเกษตร ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ เป็นแหล่งอาหารชุมชน
3. หนองสองห้อง ให้น้ำเพื่อการเกษตร ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ เป็นแหล่งอาหารชุมชน พืชสมุนไพรเป็นพืชที่ทุกครัวเรือนปลูกไว้เพื่อประกอบอาหาร ได้แก่ ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด ขมิ้น ขิง ใบสะระแหน่ หอม กระเทียม เป็นต้น

ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. กระติบข้าว หัตถกรรมฝีมือที่สร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้านลุมพุก และอำเภอกันทรวิชัย เป็นสินค้าโอท็อป เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้ครัวเรือน ควบคู่กับการทำนา
2. ข้าวมะลิ 105 และข้าวเหนียวพันธุ์ กข.6
3. ปุยหมัก ปุยชีวภาพ

ภาพประกอบที่ 1 แผนที่ทางอากาศ หมู่บ้านลุมพุก หมู่ 5 ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย

ภาพประกอบที่ 2 ภาพแสดงสภาพทางเข้าหมู่บ้านลุมพุก

ภาพประกอบที่ 3 แสดงสมาชิกในชุมชนสานกระติบข้าวด้วยเส้นตอก

ภาพประกอบที่ 4 แสดงสมาชิกในชุมชนสานตาแหล่วใช้ทำฝากระติบข้าวด้วยเส้นตอก

ภาพประกอบที่ 5 แสดงสมาชิกในชุมชนสานกระบุงข้าวด้วยเส้นพลาสติก

ภาพประกอบที่ 6 ภาพแสดงการหารือการดำเนินโครงการกับหัวหน้ากลุ่ม นางพวงพะยอม เยี่ยมยอด

เหตุผล ความต้องการหรือประเด็นปัญหาที่ต้องการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าไปแก้ไขหรือพัฒนาหมู่บ้าน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนสาทรกระต๊อบข้าวบ้านลุมพุก หมู่ที่ 5 จดทะเบียนเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2549 ที่ตั้ง เลขที่ 29 หมู่ที่ 5 บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีการผลิตงานจักสานไม้ไผ่ ประเภท กระต๊อบข้าว หวดหนึ่งข้าวเหนียวเพื่อจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งถือว่าเป็น “ต้นทุนทางภูมิปัญญา” ทำให้คนในชุมชนมีผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตขึ้นใช้เอง และผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นรายได้ในครัวเรือน ในรูปแบบของ กระต๊อบข้าว ดังนั้นผู้วิจัยต้องการต่อยอดในส่วนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ให้มีความหลากหลายมากขึ้น จะช่วยให้คนในชุมชน มีผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ บนฐานวัฒนธรรมเดิม เช่น กระเป๋าสะพาย กระเป๋าถือ กระเป๋าเป้ โคมไฟที่เข้ากับยุคสมัยใหม่ จึงจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ เป็นการยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน มีคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเพื่อการตลาดที่เน้นคุณค่า ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยที่สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามการกลุ่มยังประสบปัญหาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. เทคโนโลยีการปลูกไผ่ ไม้ไผ่ เป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในงานจักสาน ซึ่งปัจจุบันไม้ไผ่มีแนวโน้มที่ลดลง สืบเกิดได้จากในปัจจุบันบ้านลุมพุกเคยใช้วัตถุดิบในชุมชนแต่ปัจจุบันเริ่มมีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากภายนอกชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต ดังนั้นการจะให้ไม้ไผ่ไว้ใช้งานจึงจำเป็นต้องหาพื้นที่ในการปลูกไผ่ ซึ่งบ้านลุมพุกมีพื้นที่ที่มีผู้บริจาคและพื้นที่สาธารณะ และยินดีจะใช้พื้นที่สำหรับปลูก จำนวนรวม 10 ไร่ ปลูกไผ่ได้ประมาณ 1000 ต้น คิดจากระยะห่างในการปลูก 4 เมตร คูณ 4 เมตร โดยแบ่งเป็น ไม้ไผ่สีสุกหรือไม้ไผ่บ้าน 500 หน่อ ไม้ไผ่ตงลิ้มแล้งหรือไผ่กิมฮุง 500 หน่อ ซึ่งไม้ไผ่ 2 ชนิดมีความแตกต่างกัน ไม้ไผ่บ้าน จะมีลักษณะเส้นใยใหญ่ เหมาะกับการใช้งานที่ไม่ละเอียดมากนัก ส่วนไม้ไผ่ตงลิ้มแล้งจะมีลักษณะของเส้นใยที่ละเอียด เหมาะกับงานจักสานที่ต้องการความละเอียดเป็นพิเศษ อายุของลำไผ่ที่สามารถนำมาใช้ในงานจักสานควรมีอายุ 2-3 ปี แต่ลำไผ่ที่เริ่มปลูกใหม่ต้องรอให้ไผ่ติดและคงใช้เวลา 3-4 ปี ถึงจะเก็บเกี่ยวมาใช้งานได้

ดังนั้นองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกไผ่ไม้ไผ่สีสุกหรือไม้ไผ่บ้าน ไม้ไผ่ตงลิ้มแล้งหรือไผ่กิมฮุง การบำรุงรักษา การนำมาใช้ประโยชน์ จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ภาพประกอบที่ 7 ภาพแสดงต้นไผ่ที่ปลูกไว้เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2563 ที่บ้านลุ่มพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

2. เทคโนโลยีการรมควันให้สีเส้นตอก เป็นกรรมวิธีของภูมิปัญญาชาวบ้าน วิธีการคือการนำเส้นตอกที่ผ่านการจักและรีดให้ได้ตามขนาดที่ต้องการ นำมาวางบนช่องระบายควันของเตา โดยใช้อุณหภูมิ 40-50 องศา การเกิดสีขึ้นอยู่กับการใช้เวลาในการรมควัน ซึ่งสามารถทำให้เกิดสีไล่ตามความเข้มของสีได้จำนวน 4 น้ำหนัก ได้แก่ สีเหลืองอ่อน (ใช้เวลา 15 นาที) สีเหลืองเข้ม (ใช้เวลา 30 นาที) สีน้ำตาลอ่อน (ใช้เวลา 45 นาที) สีน้ำตาลเข้มถึงสีดำ (ใช้เวลา 60 นาที) ข้อมูลจาก นายแปลง นามวงษา ประธานกลุ่มจักสานไทยเลย

3. เทคโนโลยีการป้องกันการเกิดมอดในไม้ไผ่โดยไม่ใช้สารเคมี มีหลายวิธี ดังนี้

3.1 การตัดและอายุของไผ่ ช่วงที่เหมาะสมสำหรับการตัดไผ่คือ เดือนพฤศจิกายนและธันวาคม เนื่องจากในฤดูหนาวมีแมลงน้อย

3.2 การฝังให้แห้งหลังการตัดฟันระยะแรก โดยไม่รีดกึ่งและใบ วางฟิงไว้ในที่ร่มจนใบแห้ง ใผ่จะช่วยระเหยน้ำทำให้ไม้แห้งเร็วขึ้นและทำให้ปริมาณแป้งลดลง จึงลิดกึ่งและนำไปฟิงให้แห้งต่อไป

3.3 การแช่น้ำ การแช่น้ำทั้งลำเป็นเวลา 2 เดือน ทำให้ปริมาณแป้งในลำไผ่ลดลง เนื่องจากแบคทีเรียในน้ำช่วยย่อยสลายแป้ง และแป้งบางส่วนถูกชะล้างออกไปมอดจึงไม่เข้าทำลาย

3.4 การต้มน้ำ ถ้าเป็นเส้นตอกบางใช้เวลาประมาณ 1/2 – 1 ชม. แต่ถ้าเป็นลำหรือเป็นกระบอก ควรใช้เวลาต้มนานประมาณ 4-6 ชม. แต่ถ้าใส่โซดาไฟ (โซเดียมไฮดรอกไซด์) 0.5-1 % ลงไปด้วยจะลดเวลาการต้มลงเป็น 30 นาที

3.5 การย่างด้วยไฟ นำไผ่มาย่างไฟอุณหภูมิ 120°C – 130°C ประมาณ 20 นาที วิธีนี้มักใช้กับไม้ไผ่ลำเล็กต้นหรือไม้ไผ่เนื้อหนา การย่างด้วยไฟโดยตรงจะทำให้ลำไผ่มีสีดำเป็นรอยไหม้ได้

3.6 การอบหรือรมไม้ไผ่ทั้งลำด้วยควันไฟ โดยใช้ความร้อนต่ำ ลำไผ่ที่ใส่เข้าไปอบควรฝังให้เหลือความชื้นในลำต่ำกว่า 50% ก่อน อบจนความชื้นของไม้ไผ่ประมาณ 12-15% ใช้เวลาอบประมาณ 12-20 วัน

4. การป้องกันรักษาไม้ไผ่โดยการใช้สารเคมี

4.1 การแช่ในแนวตั้ง (Steeping) ใช้กับไม้ไผ่สดที่ตัดใหม่ เหมาะกับไม้ไผ่ลำเล็กและเนื้อหนา เช่น

ไผ่รวกเข็นแนวตั้งให้โคนลำแช่อยู่ในน้ำยาอย่างน้อย 30 ซม. แช่นาน 7-10 วัน

4.2 การแช่ในแนวนอนในถังเปิด (Soaking) ใช้ได้ดีกับไม้ไผ่แห้งความชื้นของไม้ประมาณ 20% ไม้แห้งจะดูดซึมน้ำยาได้ดีกว่าไม้สดและใช้เวลาน้อยกว่า แช่นาน 7-10 วัน

4.3 การอัดน้ำยาไม้ไผ่โดยการแทนที่น้ำเลี้ยง (Sap-replacement treatment) เป็นวิธีการป้องกันรักษาไม้ไผ่โดยใช้แรงดันอัดน้ำยาป้องกันรักษาเนื้อไม้ให้เข้าไปแทนที่น้ำเลี้ยงในลำไผ่ เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันรักษาเนื้อไม้ไผ่ กรรมวิธีนี้ใช้กับไม้ไผ่ที่มีความชื้นสูงและตัดมาใหม่ๆ นอกจากนี้ยาสามารถซึมเข้าไปในเนื้อไม้ได้ดีแล้ว ยังมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้และสิ่งแวดล้อมเพราะน้ำยาจะอยู่ภายในลำไผ่เท่านั้น ส่วนผิวสะอาดไม่เปรอะเปื้อนด้วยสารเคมีจึงจับต้องได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้

ปัญหาเทคโนโลยีที่ต้องการให้ช่วยเหลือ

ต้องการให้ฝึกอบรม เรื่อง

1. การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการออกแบบลวดลายและสีในงานจักสานไม้ไผ่
2. การอบรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์
3. การออกแบบแบรนด์หรือตราสินค้า และการสร้างแบรนด์สินค้าหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้าน

ลุ่มพุก

4. การอบรมการจัดทำแผนธุรกิจชุมชน
5. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่อง
6. การออกแบบผลิตภัณฑ์
7. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปงานจักสานไม้ไผ่ให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและ

โคมไฟ

8. การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์

รายชื่อเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด พร้อมรายละเอียดเทคโนโลยี

1. ทบทวนกิจกรรมแผนการดำเนินงานในปีที่ 1
2. การอบรมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการออกแบบแพ็คเกจผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานไม้ไผ่
3. การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า
4. การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว
5. การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ให้ทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการมีการจัดสรรงบประมาณล่าช้า จึงทำให้มีการขยายระยะเวลาดำเนินโครงการออกไปจนถึงวันที่ 31 เดือนธันวาคม 2564 กิจกรรมที่3-4 จึงมีการดำเนินงานในช่วงระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2564

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพ ความพร้อม ประเด็นปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา ของหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

จากการจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนชุมชน โดยการหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของหมู่บ้าน โดยใช้เทคนิค SWOT ได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายในชุมชนเป็น “จุดแข็ง” s (Strength) ได้แก่
 - 1.1 มีการจัดกลุ่มจดทะเบียน วิสาหกิจ มีเงินทุนหมุนเวียน และมีกองทุนออมทรัพย์สำหรับสมาชิก โดยมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 400,000 บาท
 - 1.2 มีความชำนาญ และเรียนรู้การสานลวดลายใหม่ๆได้
 - 1.3 สินค้าประเภทกระติบข้าว จำหน่ายง่ายเนื่องจากมีลูกค้า ประจำ
 - 1.4 ลวดลายหลากหลาย
 - 1.5 ต้นทุนต่ำ วัสดุจัดหาง่าย
2. ปัจจัยภายในชุมชนที่เป็น “จุดอ่อน” W (Weakness) ได้แก่
 - 2.1 ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ทัน ความต้องการของตลาด
 - 2.2 ขาดการบริหารจัดการกลุ่ม แต่ละครัวเรือนแยกกันผลิต เฉพาะในครัวเรือนของตนเอง
 - 2.3 ขาดการสืบทอดจากคนรุ่นใหม่
 - 2.4 ขาดช่องทางการจำหน่ายออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ
3. ปัจจัยภายนอกชุมชนที่เป็น “โอกาส” O (Opportunity) ได้แก่
 - 3.1 มีการสนับสนุนจากภาครัฐ
 - 3.2 สามารถออกจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า
 - 3.3 มีตลาดรองรับ
4. ปัจจัยภายนอกชุมชนที่เป็น “ข้อจำกัด” T (Threat) ได้แก่
 - 4.1 สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถ ออกจำหน่ายตามงานแสดง สินค้าได้
 - 4.2 งานอีเว้นท์แสดงสินค้าลดลง
 - 4.3 ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป่าใช้ เส้นตอกขนาดเล็ก จึงต้องใช้เวลาในการฝึกเพื่อให้เกิดทักษะมากขึ้น

ข้อจำกัดนั้นทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนโครงการที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชน

1. แผนงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ให้ราษฎรอย่างยั่งยืน
 - 1.1 ส่งเสริมงานหัตถกรรมชุมชน การทำกระติบข้าว
 - 1.2 ส่งเสริมการตลาด จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมชุมชน
 - 1.3 สนับสนุนทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพเสริม
 - 1.4 จัดหาแหล่งวัตถุดิบที่ถูกและมีคุณภาพให้กับประชาชนที่สนใจ
 - 1.5 ศึกษางานด้านการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนที่สนใจ

2. แผนงานสุขภาพอนามัย

2.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจในการควบคุมและป้องกันโรคแก่ประชาชน

2.2 รณรงค์การทำความสะอาดชุมชน และครัวเรือนเป็นประจำ

2.3 ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย

3. แผนงานสร้างสถาบันครอบครัวให้เป็นครอบครัวที่มีความสุข กำหนดกิจกรรมการพัฒนาไว้ 3 กิจกรรม ดังนี้

3.1 ส่งเสริมการพัฒนาระบบครอบครัวมีความสุข ตั้งแต่การเกิด การปฏิบัติตนในครอบครัวที่อบอุ่นทั้งกายและใจ

3.2 เสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคโภชนาการและการป้องกันโรค

3.3 ส่งเสริมให้ดำรงตนแบบธรรมชาติ ยึดธรรมมะชำระจิตใจ เพื่อเสริมสร้างพลังจิตใจและร่างกาย

4. แผนงาน ส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

4.1 พัฒนากลุ่มอาชีพ และกลุ่มฝีมือแรงงานเพื่อประกอบอาชีพและหารายได้เสริม

4.2 อบรมเพื่อปรับปรุงพัฒนาด้านเกษตรกรรม

4.3 ส่งเสริมและพัฒนาแพทย์แผนไทยประจำหมู่บ้าน

4.4 ส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพร เพื่อรักษาโรค

4.5 รณรงค์ให้รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.6 รณรงค์ให้ประชาชนห่างไกลยาเสพติด และให้เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

4.7 รณรงค์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการและพัฒนาหมู่บ้าน

5. แผนงานช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ประสพภัยธรรมชาติ และผู้ติดเชื้อ ให้

5.1 ส่งเสริมให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนที่ดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ราษฎรที่ประสบปัญหา

5.2 ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ยากจน ขาดแคลน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชรา ผู้ประสพภัยธรรมชาติ ได้รับการดูแลในด้านสวัสดิการด้านสุขภาพ

6. แผนงานประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6.1 ประสานงานกับตำรวจและฝ่ายปกครอง จัดให้มีผู้ยามตำรวจและมีสายตรวจเวรยามออกตรวจในหมู่บ้าน

6.2 ตั้งเวรยามอาสาสมัครประจำหมู่บ้านเพื่อรักษาหมู่บ้านและเฝ้าระวังภัย

6.3 รณรงค์ และปลูกฝังด้านคุณธรรม ให้แก่ประชาชนให้แก่ประชาชนให้เกิดความรัก ความสามัคคีต่อกัน

7. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและระบบชลประทานอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

7.1 พัฒนาและปรับปรุงคลองส่งน้ำที่มีอยู่ให้ดีขึ้นและขยายพื้นที่ออกไปให้ทั่วถึง และเพียงพอ กับความต้องการของเกษตรกร

7.2 พัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ เช่น หนองกุด สระ ที่มีอยู่ให้สามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น และเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

8. ประชาชนได้รับบริการด้านสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง

8.1 พัฒนาสถานที่ อสม.ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ให้มีความพร้อมและได้มาตรฐานทั้งบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ และเวชภัณฑ์ ให้เพียงพอ

8.2 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ในด้านโภชนาการ และการป้องกันโรค

8.3 รณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านมีสุขภาพพลานามัยที่ได้เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

9. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม .

9.1 ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้

9.2 ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าแหล่งน้ำ

สภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา

นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ได้แก่ ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. ผลการวิเคราะห์ รายรับรายจ่าย ปัญหาเร่งด่วนของประชาชน และผลการวิเคราะห์ SWOT กำหนดเป็นสภาพปัญหา

1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ราษฎรมีหนี้สิน	- รายได้น้อย - รายจ่ายมาก - ต้นทุนสูงการผลิตสูงประกอบ - ฟุ่มเฟือย	- หาอาชีพเสริม - ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น - ปลูกผักกินเอง - จัดทำบัญชีครัวเรือน - ทำปุ๋ยชีวภาพใช้แทนปุ๋ยเคมี - ใช้แรงงานสัตว์แทนเครื่องจักร - ลงแขกเกี่ยวข้าว ว่างงาน
2.	ว่างงาน	- หลังฤดูทำนาไม่มีอาชีพ ไม่มีงานทำ - ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ - ไม่มีทุน	- ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพเสริม - สนับสนุนทุน วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ

2. ปัญหาด้านการเกษตร

ตารางที่ 2 ปัญหาด้านการเกษตร

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	โรคในนาข้าว	- ธรรมชาติ	- ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องโรคระบาดของข้าว และวิธีป้องกันโรค
2.	ขาดน้ำทำ	- ไม่มีที่กักเก็บน้ำในไร่นา	- ขุดสระน้ำในไร่นา

	การเกษตร	- หนองสาธารณะประโยชน์ขึ้นเงินกักเก็บน้ำได้ไม่ถึงฤดูแล้ง	- ขุดลอกหนองน้ำสาธารณะประโยชน์
3.	ไม่มีไฟฟ้าใช้เพื่อการเกษตร	-เสาไฟฟ้าไปยังไม่ถึงพื้นที่การเกษตรของประชาชน	-ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
4.	ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล	ต้นไม้ในหมู่บ้านมีน้อย	-ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน -ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ตามพื้นที่การเกษตร และ พื้นที่สาธารณะ

3. ปัญหาด้านสังคม

ตารางที่ 3 ปัญหาด้านสังคม

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1	เด็กติดรายการทีวี	-พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแล บุตรหลานเนื่องจากต้องทำงาน แข่งกับการหาเงิน	-สร้างค่านิยมด้านเศรษฐกิจพอเพียง -หาอาชีพเสริมให้แก่ผู้ปกครองให้อยู่ภายใน หมู่บ้าน -จัดกิจกรรมเล่นกีฬาออกกำลังกายให้แก่เด็ก
2	ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	-การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วพอเพียง -สิทธิบริโภคนิยม	-ปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3	เยาวชนติดยาบ้า	-มีผู้ขายในหมู่บ้านมากมาย	-เจ้าหน้าที่กฎหมายต้องเอาใจใส่กว่าเดิม -ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่บุตรหลานช่วยกันดูแล -โรงเรียน/ครู ต้องกวดขันนักเรียนอย่างเข้มงวด

4. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4 ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ดินเสื่อมคุณภาพ	-ใช้ปุ๋ยเคมีเยอะ -ขาดการบำรุงรักษาดิน	-ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ -ส่งเสริมการปลูกพืชบำรุงดิน
2.	ขยะส่งกลิ่นเน่าเหม็น	-ประชาชนกำจัดขยะไม่ถูกวิธี ทำให้ขยะเน่าเหม็นส่งกลิ่น รบกวน	-รณรงค์ การรักษาความสะอาดที่ถูกวิธี
3.	น้ำใช้ในหมู่บ้าน ไม่สะอาด	-น้ำที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาชุมชน ชุมชนไม่มีเครื่องกรองน้ำ	- สนับสนุนงบประมาณ จัดหาเครื่องกรองน้ำ มาใช้ในระบบประปาชุมชน
4.	ปัญหาน้ำเน่าเสียและน้ำขังตามข้างถนนในหมู่บ้าน	- ไม่มีร่องระบายน้ำ	-ก่อสร้างร่องระบายน้ำเสียออกจากชุมชนที่ได้มาตรฐาน

5.	หมู่บ้าน ทั้งขยะ มูลฝอย	-ขาดถังขยะและที่ทิ้งขยะชุมชน	-จัดหาที่ทิ้งขยะชุมชน
----	-------------------------	------------------------------	-----------------------

5. ปัญหาด้านการเรียนรู้ของประชาชน

ตารางที่ 5 ปัญหาด้านการเรียนรู้ของประชาชน

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ไม่มีศูนย์เรียนรู้และการจัดการเรียนรู้	-ไม่มีงบประมาณในการสร้าง กิจกรรม และจัดกิจกรรม	-สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง และจัดกิจกรรม
2.	ขาดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	-ขาดสถานที่ งบประมาณ	-สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

6. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 6 ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	-ผู้ป่วยเบาหวานเยอะ	-พฤติกรรมการกิน -กรรมพันธุ์ -ขาดการออกกำลังกาย	-ให้ความรู้เรื่องโภชนาการ -ส่งเสริมการออกกำลังกาย
2.	ผู้ป่วยโรคอ้วนเยอะ	-พฤติกรรมการกิน -กรรมพันธุ์ -ขาดการออกกำลังกาย	-ให้ความรู้เรื่องโภชนาการ -ส่งเสริมการออกกำลังกาย
3.	โรคไข้เลือดออกระบาด	- มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง	-ตรวจลูกน้ำยุงลาย .. -พ่นยากำจัดยุงลาย -ใส่ทรายอะเบท -ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง -พัฒนาหมู่บ้านให้สะอาด

7. ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 7 ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ถนนเพื่อการเกษตร	-เป็นหลุมเป็นบ่อ	-ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนนลูกรังให้มีสภาพที่ใช้งานได้
2.	ไฟฟ้าในหมู่บ้านยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของประชาชน	-ขาดไฟส่องสว่างรอบหมู่บ้าน	-ติดตั้งไฟส่องสว่างตามถนนรอบหมู่บ้าน
3.	ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	-ประชาชนออกไปประกอบอาชีพเสริม / สร้างที่อยู่อาศัย ตามพื้นที่เพิ่มขึ้น การเกษตรมากขึ้น	-ขยายเขตไฟฟ้าลงพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้น
4.	ถนนลาดยางทางเข้าหมู่บ้านชำรุดเสียหาย	-ถนนชำรุดเสียหายจากฝนตก น้ำเซาะและรถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งผ่าน	-ปรับปรุงซ่อมแซมถนนลาดยางทางเข้าหมู่บ้าน

5.	ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค	-แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคดื่มกิน ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอด ใช้ได้ตลอดทั้งปี	-ขาดลอกหนองคูสาธารณประโยชน์ ของชุมชน เพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ ใช้ได้ตลอดทั้งปี
----	-----------------------	---	---

การวิเคราะห์ปัญหาจากเวทีประชาคมของหมู่บ้าน สามารถสรุปปัญหาความต้องการได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาถนนลาดยางและถนนลูกรังชำรุดเสียหาย
2. ปัญหาหนองสาธารณะประโยชน์(หนองคู) ดินเลนทำให้ไม่มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ
3. ปัญหาไฟฟ้าแสงสว่างไม่เพียงพอ
4. ปัญหาไฟฟ้าเพื่อการเกษตรไม่ทั่วถึง
5. ปัญหาเด็กวัยรุ่นในชุมชน
6. ปัญหาโรคระบาดในนาข้าว
7. ปัญหาดินเสื่อมโทรม
8. ปัญหาไม่มีที่ทิ้งขยะ
9. ปัญหาต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสูง
10. ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้าราคาแพง

6. วัตถุประสงค์

- 6.1. ทบทวนกิจกรรมแผนการดำเนินงานในปีที่ 1
- 6.2. การอบรมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการออกแบบแพคเกจผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่
- 6.3. การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋างานจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋างาน
- 6.4. การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋างานและกระติบข้าว
- 6.5. การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์

7. ที่มาของความต้องการ : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ที่ต้องการและกรอกข้อมูลพร้อมหลักฐานตามทีระบุ

- เป็นความต้องการจากการให้บริการคำปรึกษา
ระบุหมายเลขคำปรึกษาในระบบ CMO :
- เป็นความต้องการที่อยู่ในแผนพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนที่เสนอโครงการ (แนบแผนพัฒนาหมู่บ้าน)
- เป็นความต้องการของสมาชิก อสวท.
ระบุชื่อสมาชิก อสวท.....หมายเลขสมาชิกอสวท.....
- เป็นความต้องการจากจังหวัดที่เสนอผ่าน ศวก.
- เป็นความต้องการที่จะต่อยอดจากโครงการที่เคยได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น
ระบุแหล่งทุน.....ปีที่ดำเนินการ
- ☞ *แนบผลการดำเนินงานและผลสำเร็จที่ผ่านมาประกอบด้วย*

8. แผนวิทยาศาสตร์ชุมชน :

ตารางที่ 8 แผนวิทยาศาสตร์

ปีที่	ทรัพยากร (สิ่งที่ต้องใช้ใน การพัฒนา หมู่บ้าน)	กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผลผลิต (สิ่งที่ได้ออกมาเป็นรูปธรรมหรือรับรู้ ได้)	ผลลัพธ์ (ผลประโยชน์ ที่ได้จาก ผลผลิตและ ผลกระทบที่มี ต่อผู้ที่ เกี่ยวข้อง)	งบประมาณ (บาท)
ปีที่ 1 (พ.ศ.2563)	-การจัดตั้งกลุ่ม -หน่วยงานร่วมในพื้นที่ -หน่วยงานเครือข่าย วท. -องค์ความรู้ เทคโนโลยี -งบประมาณ	1. สำรวจพื้นที่ จัดเวที ประชุม เสวนาร่วมกันกับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และจัดตั้งกลุ่มเพื่อบริหารจัดการ กลุ่ม 2. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี เกี่ยวกับการปลูกไม้ไผ่ การ บำรุงรักษา และการขยายพันธุ์ไม้ และปลูกไม้ไผ่ จำนวน 2 ชนิด 1) ไผ่บ้าน 2) ไผ่ไร่ เพื่อใช้เป็น วัสดุคืบ และต่อยอดเป็น ผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกต่อไป ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 2.1 สำรวจพื้นที่ 2.2 การปรับปรุงพื้นที่ 2.3 การเตรียมหลุมปลูก 2.4 การจัดหาพันธุ์ไม้ไผ่ 2.5 ขั้นตอนการปลูกไม้ไผ่ 2.6 การดูแลรักษาและการ ขยายพันธุ์ 3. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การป้องกันกำจัดมอดสำหรับ งานผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ 4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการ ออกแบบลวดลายและสีในงานจัก สานไม้ไผ่ 5. การอบรมการถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการออกแบบแบรนด์ หรือตราสินค้า และการสร้างแบ รนด์สินค้าหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่ บ้านลุมพุก 6. การอบรมการจัดทำแผนธุรกิจ ชุมชน	1. ได้จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านจัก สานไม้ไผ่ บ้านลุมพุก จำนวน 1 กลุ่ม 2. ได้แปลงสาธิตการปลูกต้นไผ่ ขนาดพื้นที่ 10 ไร่ จำนวน 1000 ต้น 3. ได้อุปกรณ์ในการมคว้น และเกิดองค์ ความรู้ในการมคว้น สำหรับผู้ร่วมโครงการ จำนวน 40 คน 4. ได้ต้นแบบลายจักสาน จำนวน 5 ลาย 5. ได้ตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ มผช 1 ผลิตภัณฑ์ 6. ได้แผนธุรกิจชุมชน 1 แผน	ร้อยละ 60 ของ สมาชิก กลุ่มจักสานไม้ ไผ่ที่ได้รับการ ถ่ายทอด เทคโนโลยีนำ เทคโนโลยีไป ใช้ประโยชน์ ทำให้มีรายได้ สูงขึ้นมีความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น	200,000

		7. ติดตามให้คำปรึกษาเพิ่มเติม ถอดบทเรียนร่วมกับชุมชน ประเมินผลและรายงานผล			
ปีที่ 2 (พ.ศ.2564)	-กลุ่มวิสาหกิจชุมชน -หน่วยงานร่วมในพื้นที่ -หน่วยงานเครือข่าย วท. -องค์ความรู้ เทคโนโลยี -งบประมาณ	1.ทบทวนผลการดำเนินงานปีที่ 1 และวางแผนปีที่ 2 2.การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการออกแบบแพคเกจจิ้งผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่ 3.การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า 4.การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว 5.การอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ 6.ติดตามให้คำปรึกษาเพิ่มเติม ถอดบทเรียนร่วมกับชุมชน ประเมินผลและรายงานผล	1. มีแผนการดำเนินงาน 2. ได้แพคเกจจิ้งผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่ จำนวน 5 แพคเกจจิ้ง 3. ได้องค์ความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรม 4. มีกระเป๋าที่เกิดจากงานจักสานไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์จำหน่าย จำนวนไม่น้อยกว่า 40 ชิ้น 5. มีบรรจุภัณฑ์และช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ การจัดการตลาด การเพิ่มช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์	1. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสมาชิกที่ได้รับการถ่ายทอด 2. จำนวนสินค้าเข้าสู่มาตรฐานรับรองอย่างน้อย 1 ชิ้น 3. มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าประเภทเดิม	190,000

9. แผนธุรกิจชุมชน :

ตารางที่ 9 แผนธุรกิจชุมชน

Business Model Canvas ธุรกิจกระเป๋าจักสานไม้ไผ่และผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่				
<p>Key Partners พันธมิตรหลักของธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> -คณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อช่วยออกแบบลวดลายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ -คณะวัฒนธรรมศาสตร์ ช่วยวิจัยข้อมูลเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือวัฒนธรรมของผลิตภัณฑ์ -หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม -หน่วยงานทางราชการที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ -ร้านค้าหรือตัวแทนจำหน่ายสินค้า -บริษัทขนส่งสินค้า ไปรษณีย์ไทย และ Kerry ฯลฯ 	<p>Key Activities กิจกรรมหลักของธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลิตและจำหน่ายกระเป๋าจักสานและของฝากแก่บ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ - ศิลปินและออกแบบลวดลาย ดี ดีมีเอกลักษณ์ไม่ซ้ำใคร - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้สินค้ามีความคงทนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การมีกระบวนการให้กลุ่มสมาชิกผู้ผลิตสินค้าได้ไม่ขาดสาย 	<p>Value Propositions คุณค่าหรือประโยชน์ที่ธุรกิจมอบให้ลูกค้า</p> <p>กระเป๋าจักสานและผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ดีมีเอกลักษณ์ สวยงามเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Make to Order)</p>	<p>Customer Relationships การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ขายสินค้าแนะนำให้อีเมลที่มารองผลิตภัณฑ์ เมื่อลูกค้าสอบถามได้เป็นอย่าดี มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีกับลูกค้า - การบริการที่ดี - การรับประกันสินค้าและบริการ - การจัดส่งรวดเร็วและชีวิตพิเศษสำหรับลูกค้าประจำ - มีเว็บไซต์และโทรศัพท์ให้ข้อมูลลูกค้าตลอดเวลา 	<p>Customer Segments กลุ่มลูกค้าคือใคร</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มลูกค้าขนาดเล็ก (Niche market) ที่ชอบในผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ Handmade ที่เปี่ยมคุณค่า - กลุ่มลูกค้าที่มองงานกระเป๋าจักสานและผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เพื่อเป็นของขวัญในโอกาสพิเศษ - อาจจะเป็นกลุ่มลูกค้าเพศหญิงอายุ 22-50 ปี มีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน เนื่องจากรู้สึกได้ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่น - ร้านค้าหรือธุรกิจที่ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่อ เช่น ร้านจำหน่ายสินค้าโอท็อป ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น
	<p>Key Resources ทรัพยากรหลักของธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ -ผู้เชี่ยวชาญในการจักสานไม้ไผ่ที่มีลวดลายที่มีเอกลักษณ์ - สถานที่ในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ - วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตงานจักสานไม้ไผ่ -ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเว็บไซต์และการพัฒนาด้านการตลาด 		<p>Channels ช่องทางทางสื่อสารและส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างการรับรู้ผ่าน facebook, web, youtube ออกรูปหรือจัดอีเวนท์ในงานมหกรรมสินค้าของภาครัฐและเอกชน - สร้างทางเลือกให้ลูกค้ามีที่หน้าร้านและออนไลน์ ให้ลูกค้าประเมินการบริการทั้งก่อนและหลังการซื้อ และพร้อมรับคำแนะนำต่างๆ มาปรับปรุง - สื่อสินค้าหน้าร้านและออนไลน์ facebook, website - จัดส่งสินค้าผ่านขนส่งช่องทางต่างๆ และเดินทางมารับสินค้าที่หน้าร้าน - บริการหลังการขายที่ดี มีการรับประกันหลังการขาย รับเปลี่ยน และส่งคืนสินค้าได้หากลูกค้าไม่พอใจ 	

Cost structure (โครงสร้างต้นทุน)	Revenue Streams (กระแสรายได้)
<ul style="list-style-type: none"> - ค่าวิจัยและพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ = 100,000/ปี - ค่าผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า กระเป๋าถือ = 500 บาท กระเป๋าสะพาย = 600 บาท กระเป๋าเป้ = 400 บาท โคมไฟแบบแขวน = 300 บาท โคมไฟแบบตั้ง = 250 บาท - ค่าจัดส่งสินค้าตามน้ำหนักสินค้า = 70 - 250 บาทต่อกล่อง (อ้างอิงเกณฑ์ของ Kerry) - ค่าพัฒนาออกแบบเว็บไซต์ = 35,000 บาท - ค่าเช่าค่าตกแต่งร้าน = 10,000 /เดือน - ค่าประชาสัมพันธ์ทางการตลาด = 50,000 บาท/3 เดือน (200,000 บาท/ปี) - ค่าแรงในการผลิต จำนวนคน 20 คน ค่าแรงคนละ 150-200/ชิ้น - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ค่าน้ำ ค่าไฟ) = 2,000 บาท/เดือน - ค่าบรรจุภัณฑ์ กล่องหรืออื่นๆที่ใช้ในการขนส่ง = 1-25 บาทต่อกล่อง - ค่าวัตถุดิบ ไม้ไผ่สำหรับใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 ต้า ยาว 4-5 ราคา 100-150 บาท ต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าและโคมไฟ จำนวน 4-5 ชิ้น - ค่าหนึ่งหรือวัสดุประกอบเครื่องจักสาน ราคาหนึ่ง เข็ม 70-100 บาท/หลา หนึ่ง รั้วพอกหนา 0.6-0.8 มม. ราคา 600-700 บาท/หลา ใช้เป็นวัสดุประกอบกระเป๋าได้ 6-7 ชิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ ต้นทุน+กำไร กระเป๋าถือ = 500+300 บาท กระเป๋าสะพาย = 600+300 บาท กระเป๋าเป้ = 400+300 บาท โคมไฟแบบแขวน = 300 +200 บาท โคมไฟแบบตั้ง = 250 +150 บาท- รายได้จากค่าเปอร์เซ็นต์การฝากขายสินค้าทางตัวแทนจำหน่ายต่างๆ คิด 3% จากสินค้าฝากขายที่ขายได้ - รายได้จากส่วนต่างในการขนส่งครั้งละ 2% บวกเพิ่มจากราคาสินค้าที่บวกเพิ่ม 20-40% แล้ว - รายได้จากกำไรรับจ้างผลิต ตั้งแต่ 50 ชิ้นขึ้นไป ราคาสินค้าขายส่งบวกเพิ่ม 10-15% จากต้นทุน - รายได้จากกำไรเปิดคอร์สอบรมและออกแบบลวดลายสินค้า คอร์สละ 500 - 1,500 บาท/ต่อคน - รายได้จากการขายโฆษณาพื้นที่บนเว็บไซต์สำหรับประชาสัมพันธ์ข้อมูลท้องถิ่น หรือ ธุรกิจที่ใกล้เคียง แบบนอร์ละ 500 บาท/เดือน <p>รายได้ไม่เป็นตัวเงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพชีวิตชุมชนดีขึ้น - สินค้ามีเอกลักษณ์เป็นที่รู้จักในวงกว้าง - แปรณดีหรือตราสินค้าเป็นที่ยอมรับ

10. หน่วยงานสนับสนุน :

ตารางที่ 10 หน่วยงานสนับสนุน

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา	รูปแบบการสนับสนุน ⁴
1. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ	สถานที่ในการจัดกิจกรรมและการอบรม
2. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน
3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	เป็นที่ปรึกษาและวิทยากร การออกแบบผลิตภัณฑ์
4. คณะวิทยาการสารสนเทศ	เป็นที่ปรึกษาและวิทยากร การจัดทำเพจและช่องทางการตลาด

11. แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ 11 แผนการดำเนินงาน

ปีที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

กิจกรรม	2563			2564									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ทบทวนผลการดำเนินงานปีที่ 1 และวางแผนปีที่ 2			✓										10,600
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์				✓	✓								40,000
3. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี เกี่ยวกับการรวมควั่นเส้นตอกด้วย ภูมิปัญญาพื้นบ้าน						✓	✓						40,000
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การปรับปรุงงานจักสานไม้ไผ่ให้ เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและโคมไฟ								✓	✓				50,000
5. การอบรมการสร้างช่องทาง การตลาดออนไลน์										✓	✓		36,400
6. ติดตามให้คำปรึกษาเพิ่มเติม ถอดบทเรียนร่วมกับชุมชน ประเมินผลและรายงานผล			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	23,000
แผนเงิน : ตามไตรมาส	12,900			66,900			76,900			43,300			200,000

ปีที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรม	2563			2564									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ทบทวนผลการดำเนินงานปีที่ 1 และวางแผนปีที่ 2			✓										10,000
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่อง การออกแบบแพ็คเกจจิ้ง ผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่						✓							40,000
3. การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บ กระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า								✓					50,000
4. การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็น									✓				40,000

ผลิตภัณฑ์กระเป่าและกระติบข้าว													
5.การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์											✓		30,000
6.ติดตามให้คำปรึกษาเพิ่มเติมถอดบทเรียนร่วมกับชุมชนประเมินผลและรายงานผล			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20,000
แผนเงิน : ตามไตรมาส		12,000		46,000		96,000		36,000					190,000

12. เป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด (ระยะ 2 ปี)

ตารางที่ 12 เป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด (ระยะ 2 ปี)

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมาย		
		2563	2564	2565
1. จำนวนผู้รับบริการ	คน	40	60	100
2. จำนวนเทคโนโลยีที่มีการถ่ายทอด ระบุชื่อ(เทคโนโลยีหลัก/รอง) <i>ถ่ายทอดฯ ปี 2563</i>	เรื่อง	4	6	5
2.1 เทคโนโลยี เกี่ยวกับการปลูกไม้ไผ่ การบำรุงรักษา และการขยายพันธุ์ไม้ เพื่อใช้เป็นวัสดุคืบ				
2.2 เทคโนโลยี เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดมอดในงานจักสานไม้ไผ่				
2.3 เทคโนโลยี เกี่ยวกับการจัดการตลาด การเพิ่มช่องทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์ผ่านตลาดออนไลน์				
2.4 เทคโนโลยี เกี่ยวกับการออกแบบแบรนด์สินค้า หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก				
<i>ถ่ายทอดฯ ปี 2564</i>				
2.5 ทบทวนผลการดำเนินงานปีที่ 1 และวางแผนปีที่ 2				
2.6 การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการออกแบบแพคเกจจิ้งผลิตภัณฑ์กระเป่างานจักสานไม้ไผ่				
2.7 การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป่าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป่า				
2.8 การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป่าและกระติบข้าว				
2.9 การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์				

13.ผลกระทบ

● เศรษฐกิจ - กรณี เพิ่มรายได้

สร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน และสามารถขยายไปสู่ชุมชนอื่นๆ โดยผู้รับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี ร้อยละ 80 โดยนำความรู้การเทคนิคการรมควันเส้นตอกและแปรรูปผลิตภัณฑ์ จักสานกระเป่า ถือ กระเป่าสะพาย นอกจากผลิตภัณฑ์ที่กล่าวมา ไม้ไผ่ชนิดที่นำมาปลูกสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อีกมากมาย เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก ตลอดจน

ขายหน่อเป็นอาหาร ขยายพันธุ์เพื่อจำหน่าย และถ้ามีทุนมากพอสามารถผลิตเครื่องตีความสุขจากเยื่อไผ่ได้อีกด้วย ซึ่งการทำเครื่องตีเยื่อไผ่เพื่อสุขภาพ อาจารย์เดโช สุโนนทอง เจ้าของไร่สิวลี ตำบลไร่ อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนครเป็นพื้นที่ตัวอย่างที่น่าสนใจ ดังนั้นการดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดโครงการสามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และเพิ่มรายได้ให้กลุ่มจักสานบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 100,000 บาทต่อปี (ดังแสดงข้อมูลในตาราง)

ตารางที่ 13 ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าถือ

ต้นทุน Total cost ผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือจักสานไม้ไผ่ 1 ชิ้น								
ต้นทุนคงที่ Fixed cost	ต้นทุนแปรผัน (Available cost)							
ค่าจ้างเย็บ	ค่าวัสดุ/ ชิ้น							
	ค่าไม้ไผ่	ค่าวัสดุหนัง	ผ้าซับใน	กระดาษแข็ง	กาว	สี	ค่าแรง การจักสาน	ค่าอุปกรณ์ประกอบ กระเป๋า
150 บาท/ชิ้น	20 บาท (ถ้าละ 100 บาท = 5 ชิ้น)	25	15	10	10	5	150	80
กำไรต่อหน่วย Gross Profit	ราคาขาย (800 บาท) – ราคาทุน (465 บาท) = 335 บาท							
จุดคุ้มทุน	ต้นทุนคงที่ ÷ กำไรต่อหน่วย 465 บาท ÷ 335 บาท = 1.4 หรือ 2 ชิ้น							

ภาพประกอบที่ 8 ภาพแสดงกระเป๋าถือ

ตารางที่ 14 ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสะพาย

ต้นทุน Total cost ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพายจักสานไม้ไผ่ 1 ชิ้น								
ต้นทุนคงที่ Fixed cost	ต้นทุนแปรผัน (Available cost)							
ค่าจ้างเย็บ	ค่าวัสดุ/ ชิ้น							
	ค่าไม้ไผ่	ค่าวัสดุหนัง	ผ้าซับใน	กระดาษแข็ง	กาว	สี	ค่าแรง การจักสาน	ค่าอุปกรณ์ประกอบ กระเป๋า
150 บาท/ชิ้น	20 บาท (ถ้าละ 100 บาท = 5 ชิ้น)	25	15	10	10	5	150	80
กำไรต่อหน่วย Gross Profit	ราคาขาย (800 บาท) - ราคาทุน (465 บาท) = 335 บาท							
จุดคุ้มทุน	ต้นทุนคงที่ ÷ กำไรต่อหน่วย 465 บาท ÷ 335 บาท = 1.38 หรือ 2 ชิ้น							

ภาพประกอบที่ 9 ภาพแสดงกระเป๋าสะพาย

ตารางที่ 15 ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเงิน

ต้นทุน Total cost ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเงินจกสานไม้ไผ่ 1 ชิ้น								
ต้นทุนคงที่ Fixed cost	ต้นทุนแปรผัน (Available cost)							
ค่าจ้างเย็บ	ค่าวัสดุ/ ชิ้น							
	ค่าไม้ไผ่	ค่าวัสดุหนัง	ผ้าซับใน	กระดาษแข็ง	กาว	สี	ค่าแรง การจักสาน	ค่าอุปกรณ์ประกอบ กระเป๋า
100 บาท/ชิ้น (ลำละ 100 บาท = 10 ชิ้น)	10 บาท	20	-	5	5	5	50	40
กำไรต่อหน่วย Gross Profit	ราคาขาย (350 บาท) - ราคาทุน (235 บาท) = 115 บาท							
จุดคุ้มทุน	ต้นทุนคงที่ ÷ กำไรต่อหน่วย 350 บาท ÷ 235 บาท = 1.48 หรือ 2 ชิ้น							

ภาพประกอบที่ 10 ภาพแสดงกระเป๋าเงิน

ตารางที่ 16 ตารางแสดงข้อมูลการสร้างรายได้ผลิตภัณฑ์ประเภทกระติบข้าวขนาดกลาง

ต้นทุน Total cost ผลิตภัณฑ์กระติบข้าวจักสานไม้ไผ่ 1 ชิ้น					
ต้นทุนคงที่ Fixed cost	ต้นทุนแปรผัน (Available cost)				
ค่าแรง การจักสาน	ค่าวัสดุ/ ชิ้น				
	ค่าไม้ไผ่	เส้นเอ็น	ฐานกระติบ	เชือกไนลอน	สี
50 บาท/ชิ้น	10 บาท (ถ้าละ100 บาท =10 ชิ้น)	3	10	2	2
กำไรต่อหน่วย Gross Profit	ราคาขาย (140 บาท)- ราคาทุน (77 บาท) = 63 บาท				
จุดคุ้มทุน	ต้นทุนคงที่ ÷ กำไรต่อหน่วย 77 บาท ÷ 63 บาท = 1.2 หรือ 2ชิ้น				

ภาพประกอบที่11 ภาพแสดงกระติบข้าวแบบใหม่

วิธีการคิดคำนวณต้นทุนต่อหน่วย (Break Even Analysis)

จากตารางตัวอย่างกระเป่าถือ 1 ชิ้น ค่าจัดทำผลิตภัณฑ์ 500 บาทต่อชิ้น เราขายผลิตภัณฑ์ที่ราคา 800 บาทต่อชิ้น โดยที่ลงทุนราคา 500 บาท เราต้องขายกี่ชิ้นกว่าจะกำไร

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) = 500 บาท

กำไรต่อหน่วย (Gross Profit) = ราคาขาย (800 บาท) – ราคาซื้อ (500 บาท) = 300 บาท

จุดคุ้มทุน = ต้นทุนคงที่ ÷ กำไรต่อหน่วย

จุดคุ้มทุน = 500 บาท ÷ 300 บาท = 1.66 หรือ 2 ชิ้น

คำตอบจริงๆ คือ 1.66 ชิ้น แต่เนื่องจากเราไม่สามารถขายกระเป่าครึ่งชิ้นได้ เราก็ต้องขายเป็น 2 ชิ้นแทน พูดอีกแง่หนึ่งก็คือ หากเราขายกระเป่าในราคา 800 บาทต่อชิ้น ในจำนวนต่ำกว่า 2 ชิ้นเราก็จะขาดทุน

- **สังคม** (เช่น เกิดการจ้างงาน ลดการย้ายถิ่นฐาน ครอบครัวเป็นสุข เป็นต้น)

อาชีพและรายได้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองของชุมชน การแบ่งปัน ความรู้ผลประโยชน์ และรายได้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนอีสาน คือ งานหัตถกรรมจักสานเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของอีกหลายๆภูมิปัญญาที่อยู่คู่กับคนอีสานมาหลายชั่วอายุคน ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในแง่ของการใช้สอยในครัวเรือนปัจจุบันสามารถพัฒนาให้เป็นสินค้าสร้างรายได้ ำ ซึ่งจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันและทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างครอบครัวเป็นสุข เกิดสังคมน่าอยู่มาก

- **สิ่งแวดล้อม**(เช่น การลดปัญหามลพิษ การเพิ่มพื้นที่ป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น)

ไม้ไผ่ เป็นวัตถุดิบหลักในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ การปลูกไม้ไผ่เป็นการเพิ่มพื้นที่ให้กับป่าชุมชน และยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นเครื่องจักสาน หน่อใช้เป็นอาหาร หรือต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย และสามารถสร้างรายได้จากการขายหน่อและลำไผ่ได้ถ้าเรามีจำนวนมากพอ ในกิจกรรมของโครงการนี้ มีการขยายพื้นที่ปลูกไม้ไผ่ จำนวน 200 ต้น เป็นการป้องกันความเสี่ยงต่อการขาดวัตถุดิบที่ใช้ในงานจักสานในอนาคตเมื่อมีการผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น และเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ไผ่อีกทางหนึ่ง

14. รายละเอียดงบประมาณที่ขอในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงิน 190,000 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นบาทถ้วน)

ตามกิจกรรมที่ระบุไว้ในข้อ 11	จำนวนเงิน
1) ค่าใช้จ่ายในการประชุมร่วมกับชุมชน	13,400
1.1) ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 50 คนๆ ละ 140 บาท = 1วัน*50คน*140บาท	7,000
1.2) ค่าอาหารว่าง จำนวน = 1วัน*2มื้อ*40บาท*50 คน	4,000
1.3) ค่าจ้างทำป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์โครงการ ขนาด 1.5*3 m 2 แผ่น* 450 บาท	900
1.4) เหมารถค่าเช่า ค่าไฟฟ้าและบริการเครื่องเสียง	1,500
2) ค่าจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา/หรือค่าตอบแทนหัวหน้าโครงการ	-
3) ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี (อบรม สาธิต ดูงาน)	105,000
3.1) ค่าวิทยากร ถ่ายทอดฯ 4 เรื่อง จำนวน 5 วัน* 8 ชั่วโมง *600 บาท	24,000

3.2) ค่าอาหาร จำนวน 5 วัน*150บาท* 50 คน	37,500
3.3) ค่าอาหารว่าง จำนวน 5 วัน*2 มื้อ*40บาท*50 คน	20,000
3.4) ค่าจ้างเย็บกระเป๋า จำนวน 4 แบบ/แบบละ10 ชิ้น รวม 40 ชิ้น* 300 บาท	12,500
3.5) ค่าจ้างทำเว็บเพจกลุ่มจักสาน ไม้ไผ่บ้านลุมพุก 1 เว็บเพจ	11,000
ค่าวัสดุ-อุปกรณ์	37,300
- ค่าเช่าจักรอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในการอบรม จำนวน 2 เครื่อง * 1 วัน * 2500 บาท	5,000
- ค่าจ้างทำเครื่องรีดดอก จำนวน 12 ชุด * 500 บาท	6,000
- ค่าวัสดุ หนังสืเทียม PVC หน้า 0.6 มม. ขนาด 137x90 ซม. ราคา 140 บาท จำนวน 20 ชิ้น	2,800
- ค่าเส้นด้ายเย็บหนัง 10 ม้วน ม้วนละ 100 บาท	1,000
- ค่ากาวยางติดหนัง กระจบองขนาด 700 กรัม*10 กระจบอง * 200 บาท	2,000
- ค่าวัสดุตกแต่งกระเป๋า จำนวน 50 ชุด* 80 บาท	4,000
- ค่าปุ๋ยคอกบำรุงต้นไม้ ถุงละ 30 บาท* 200 ถุง	6,000
- ค่าเบี้ยไฟตงลิ้มแล้ง 200 ต้น * 45 บาท = 9,000 บาท	9,000
- ค่าไม้ไฟในการฝีกอบรม 15 ลำ * 100 บาท	1,500
4) ค่าใช้จ่ายในการติดตาม ประเมินผล	15,300
4.1) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับผู้วิจัยและทีมงาน=20 วัน*22 กม.*2(ไป-กลับ)*4	3,520
4.2) ค่าเบี้ยเลี้ยง 20 วัน*240 บาท* 2 คน = 9600 บาท	9,600
4.3) ค่าวัสดุสำนักงาน 680 บาท	680
5) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผล	1,500
6) ค่าใช้จ่ายที่หักเข้าหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา ไม่เกิน 10% ของค่าใช้จ่ายรวมของโครงการ(ถ้ามี)	19,000

15. การรายงานผล ประเมินผลและติดตามผล :

15.1 หน่วยงานรับงบประมาณต้องรายงานความก้าวหน้าในระบบคลินิกเทคโนโลยีออนไลน์ (www.clinictech.most.go.th/online/index.asp) รายไตรมาส 4 ครั้ง/ปี

15.2 หน่วยงานรับงบประมาณต้องประเมินผลความพึงพอใจในการให้บริการ

15.3 หน่วยงานรับงบประมาณต้องจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือนำส่งจากต้นสังกัด สามารถส่งข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลไฟล์ โดยสามารถจัดส่งหลังสิ้นสุดโครงการ หรือ ภายใน 15 วันหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

16. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ :

หน่วยงานรับงบประมาณ ต้องแสดงข้อความและสัญลักษณ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในกิจกรรมต่างๆ ตามที่ร้องขอ พร้อมทั้งทำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุในคู่มือการดำเนินงานฯ ทุกประการ

(.....นายสถิตย์ ..เจ็กมา.....)

ผู้เสนอโครงการ

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำหรับหมู่บ้าน วท.(ใหม่)

แบบฟอร์มแสดงเจตจำนงเข้าร่วมเป็นหมู่บ้าน วท.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เขียนที่

ที่อยู่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านแม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เรียน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อ/ที่อยู่ของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)ตำแหน่งในหมู่บ้าน.....
และสมาชิก.....คน มีความต้องการจะนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปแก้ปัญหาและ
พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้ (ระบุปัญหา ความต้องการที่จะนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในหมู่บ้าน/
ชุมชน)

1.
2.
3.

ทั้งนี้ทางหมู่บ้าน/ชุมชน/กลุ่ม ได้ ประสานงานในเบื้องต้นกับหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น (โปรด
ระบุชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงาน) ที่จะร่วมสนับสนุนฯ ในการดำเนินการ หากได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วม
โครงการ ดังนี้

1	1. หน่วยงาน.....	ชื่อผู้ประสานงาน.....
	2. หน่วยงาน.....	ชื่อผู้ประสานงาน.....
	3. หน่วยงาน.....	ชื่อผู้ประสานงาน.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

.....
(.....)

ผู้แสดงเจตจำนง

มือถือประธานกลุ่ม/ผู้นำชุมชนของผู้เสนอ โทร

หมายเหตุ :กรุณาระบุรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมระบุอาชีพของแต่ละคน ไม่ต่ำกว่า 50 คนต่อหมู่บ้าน โดยให้ใส่ข้อมูล
ลงในตารางที่แนบ

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 17 รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	ผลิตผล/ผลิตภัณฑ์
1.	นางพวงพะยอม เยี่ยมยอด	84/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
2.	นางทองผืน แน่นอุดร	77/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
3.	นางเอื้องคำ คำตุ่น	32/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
4.	นางแต้ม วิชาชาติ	64/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
5.	นางจันทิมา วงศ์ใหญ่		ทำนา	กระติบข้าว
6.	นางเสียบ คำปลิว	69/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
7.	นางอารีย์ อุปแสน		ทำนา	กระติบข้าว
8.	นางเพ็ญ บุญโชติ	11/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
9.	นางสมพร กุมภวงค์	94/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
10.	นางบุญเลี้ยง ไนวนโสภา	3/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
11.	นางคำปุ่น ภูนิละมัย	32/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
12.	นางหนูแดง จำปาบุญ	73/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
13.	นางหนูแดง เข้มแสง	104/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
14.	นางเกสร ภูศิ์พลอย	114/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
15.	นางทองเหรียญ ภูแดง	31/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
16.	นางทองสืบ ศรีโยธา	29/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
17.	นางประมวล จันทรสอน	145/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระติบข้าว
18.	นางไพฑูรย์ จันท์เจียง	66/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย	ทำนา	กระติบข้าว

		จ.มหาสารคาม		
19.	นางทองเลื่อม ภูถบดี	97/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
20.	นางทองเขียน โพธิ์น้อย		ทำนา	กระต๊อบข้าว
21.	นางสมพร ภูกิ่งพลอย		ทำนา	กระต๊อบข้าว
22.	นางกนกวรรณ ภูมี	117/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
23.	นางกุลจิรา ภูมั่งแสง	47/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
24.	นางพิมพ์กา มูลเสนา		ทำนา	กระต๊อบข้าว
25.	นางสาวสุภาพร ภูไชย้ง		ทำนา	กระต๊อบข้าว
26.	นางพิสมัย ภูสมนา	23/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
27.	นางมงคล ภูพิลสิทธิ์	58/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
28.	นางลำไพ ภูผานี		ทำนา	กระต๊อบข้าว
29.	นางสถา ภูนิละมัย	82/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
30.	นางสุรามิตร แสนโคตร	35/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
31.	นางสาวจันเพ็ญ ภูมจวงค์	8/5 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ทำนา	กระต๊อบข้าว
32.	นางสาวสมหวัง หงษ์			

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

หนังสือสำคัญฉบับนี้ให้ไว้แก่

วิสาหกิจชุมชนสถานกระติบข้าวบ้านลุมพุก หมู่ 5

ที่ตั้ง : เลขที่ 29 หมู่ที่ 5 ตำบลโคกพระ

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150

โทรศัพท์: 016931105 โทรสาร: E-mail address :

เพื่อเป็นหลักฐานว่า ได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เรียบร้อยแล้ว

รหัสทะเบียน 4-44-04-01/1-0003

ให้ไว้ ณ วันที่ 18 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ..... .....นายทะเบียน
(นางอุดม อัจศิริ)
(เกษตรอำเภอกันทรวิชัย.....)

เกษตรอำเภอ

สำนักงาน เกษตรอำเภอกันทรวิชัย

จังหวัดมหาสารคาม

หมายเหตุ:

- (1) วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ต้องแจ้งความประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไป ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี หากไม่แจ้งเป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน อาจถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน
- (2) การเลิกกิจการ จักต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ประสงค์จะเลิกกิจการ

บทที่ 2 การดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จากการดำเนินโครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” เป็นการดำเนินโครงการในระยะแรก ประจำปี 2564 ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานดังนี้

1. การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว
2. การอบรมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการออกแบบแพทเทิร์นผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากจักสานไม้ไผ่
3. การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า
4. การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์

กิจกรรมที่ 1 การอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว

ในอดีตไม่มีใครปฏิเสธได้เลยว่าไผ่เคียงคู่กับคนไทยทั้งในเมืองและชนบท บ้านเรือนที่อยู่อาศัยประกอบด้วยไผ่ตั้งแต่เสาเรือน (กระท่อมไม้ไผ่) พื้นบ้าน ฝาบ้าน ส่วนประกอบของบ้านเรือนเกือบทั้งหมดเป็นไม้ไผ่ที่ถูกบรรจงสร้างอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และของใช้ในชีวิตประจำวันทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระจาด กระดัง ตะกร้า กระบุง ที่นั่งข้าว ฯลฯ อีกมากมายที่แปรรูปจากไม้ไผ่ทั้งสิ้น ตั้งแต่เกิดจนตายเราจะได้เห็นต้นไผ่ปลูกไว้ข้างรั้วรอบบ้านเป็นทั้งแนวป้องกันขโมย พร้อมทั้งป้องกันลม ในส่วนของหน่อไม้ก็สามารถมาทำอาหารได้หลากหลาย ลำไผ่ทุกส่วนล้วนเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น

งานจักสานไม้ไผ่ ถือเป็นงานประเภทศิลปหัตถกรรมที่สืบทอดกันมาช้านาน ดังปรากฏจากหลักฐานทางโบราณคดี เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปกว่า 5000 ปี แน่แน่นอนว่าการจักสานที่สร้างขึ้นเป็นการตอบสนองการใช้งานเป็นหลัก ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่ผลิตเพื่อใช้แล้วยังสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ อย่างไรก็ตามการสร้างงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุเส้นตอกจากไม้ไผ่ ซึ่งมีกระบวนการในการผลิตที่จำเป็นต้องใช้แรงงานคนเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการสานให้เกิดลวดลายต่างๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์เฉพาะทาง ดังนั้นคนที่สานผลิตภัณฑ์กระติบข้าวอาจไม่สามารถสานผลิตภัณฑ์ประเภทหวดหรือมวยได้ หรือสานลายสองได้แต่สามารถสานลายขีดได้ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องอบรมการสานลวดลายให้แตกต่างที่เคยสานเพื่อเพิ่มความหลากหลายของลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์

การจัดอบรม กิจกรรม วันที่ 27-28 กันยายน 2564 กิจกรรมการอบรมการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป และแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก โดยมีวิทยากร นางคำแปลง ไชยมารธ การการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสานให้เกิดลวดลายเป็นลายขีด ซึ่งเริ่มจากการขึ้นลายด้วยลายสอง ให้ความยาวประมาณ 65-70 เซนติเมตร เพื่อให้สามารถนำไปแปรรูปเป็นกระเป๋าถือ กระเป๋าสะพายและกระเป๋าสตางค์ ตามที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งมีขั้นตอนประกอบด้วย การเตรียมเส้นตอก การก่อลาย การสานลายตามที่ตีได้กำหนดไว้

จากการอบรมพบว่าสมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่ สามารถเรียนรู้การสานลวดลายใหม่ๆ ได้ดีถึงแม้จะใช้เวลาเรียนรู้อยู่พอสมควร ประกอบกับวิทยากรให้คำแนะนำและสาธิตให้ผู้เข้าอบรมได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

ภาพประกอบที่ 12 แสดงบรรยากาศวิทยากรสอนการสานขึ้นรูปและการก่อลาย

ภาพประกอบที่ 13 แสดงภาพวิทยากรผู้ช่วยสอนผู้เข้าร่วมโครงการ ลงมือปฏิบัติ

ภาพประกอบที่ 14 แสดงภาพการสานก้อลายจักสาน

ภาพประกอบที่ 15 แสดงภาพบรรยากาศการอบรม

กิจกรรมที่ 2 การอบรมการสานลวดลายกระติบข้าวแบบพับปาก

การจัดกิจกรรมการอบรม มีขั้นตอนในการเตรียมการ ดังนี้

การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการสานกระติบข้าวแบบพับปาก ซึ่งเป็นอีกแบบที่แตกต่างจากกระติบข้าวที่ทางกลุ่มเคยสานมา ซึ่งกระติบข้าวประเภทนี้ทำให้มีขั้นตอนและวัสดุน้อยลง ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ การสานตัวกระติบ การสานฝากระติบ การสานส่วนปิดบนฝา และส่วนกันกระติบ และการเย็บประกอบส่วนๆ เข้าด้วยกัน ใส่สายหิ้ว

ภาพประกอบที่ 16 ภาพประธานกล่าวเปิดกิจกรรมโครงการ อาจารย์ทม เกตุวงศา ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

ภาพประกอบที่ 17 แสดงภาพบุคลากรกองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ร่วมสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมโครงการ

ภาพประกอบที่ 18 แสดงภาพวิทยากรสาธิตการสานกระติบข้าวแบบพับ

ภาพประกอบที่ 19 แสดงภาพการอบรมการสานกระติบข้าว

ภาพประกอบที่ 20 แสดงภาพการพับขอบกระติบข้าว

ภาพประกอบที่ 21 แสดงภาพการพับปากฝากระติบข้าว

ภาพประกอบที่ 22 แสดงภาพการเย็บส่วนฝากระติบข้าว

ภาพประกอบที่ 23 แสดงภาพการสานส่วนปิดฝาด้านบน

ภาพประกอบที่ 24 แสดงภาพการสานลายรูปหัวใจส่วนตัวกระติบ

ภาพประกอบที่ 25 แสดงภาพการเย็บปิดส่วนก้นกระติบข้าว

ภาพประกอบที่ 26 แสดงภาพประธานกลุ่มจักสานมอบของที่ระลึกให้ประธานเปิดกิจกรรมโครงการ

ภาพประกอบที่ 27 แสดงภาพรูปแบบกระติบข้าวแบบเดิม

ภาพประกอบที่ 28 แสดงภาพรูปแบบกระติบข้าวแบบใหม่

ภาพประกอบที่ 29 แสดงภาพบรรยากาศผู้เข้าอบรมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ สานลวดลายเพื่อนำไปแปรรูปเป็นกระเป่า

กิจกรรมระหว่างวันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2564

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการมอบต้นไม้ให้สมาชิกกลุ่มจักสานหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก

ในอดีตไม่มีใครปฏิเสธได้เลยว่าไม้เคียงคู่กับคนไทยทั้งในเมืองและชนบท บ้านเรือนที่อยู่อาศัยประกอบด้วยไม้ตั้งแต่เสาเรือน (กระท่อมไม้ไผ่) พื้นบ้าน ฝาบ้าน ส่วนประกอบของบ้านเรือนเกือบทั้งหมดเป็นไม้ไผ่ที่ถูกบรรจงสร้างอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และของใช้ในชีวิตประจำวันทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระจาด กระด้ง ตะกร้า กระบุง ที่นั่งข้าว ฯลฯ อีกมากมายที่แปรรูปจากไม้ไผ่ทั้งสิ้น ตั้งแต่เกิดจนตายเราจะเห็นต้นไม้ปลูกไว้ข้างรั้วรอบบ้านเป็นทั้งแนวป้องกันขโมย พร้อมทั้งป้องกันลม ในส่วนของหน่อไม้ก็สามารถมาทำอาหารได้หลากหลาย ลำไผ่ทุกส่วนล้วนเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น

การส่งเสริมการปลูกไม้ จึงเป็นจุดประสงค์หนึ่งในการดำเนินโครงการ เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอนาคต และเพิ่มพื้นที่ป่าให้กับชุมชน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย การถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูกไม้ การบำรุงรักษา และการขยายพันธุ์ไม้ ครั้งนี้เป็นไม้ไผ่กิมซุงหรือไผ่ตงส้มแล้ง ซึ่งมีความทนแล้งได้ดีจึงเหมาะกับสภาพพื้นที่ในภาคอีสานและที่สำคัญสามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการจักเป็นเส้นตอกสำหรับทำเครื่องจักสานที่ต้องการความละเอียดมาก และหน่อสามารถนำมาบริโภคหรือจำหน่ายสร้างรายได้ได้อีกทางหนึ่งด้วย การมอบต้นไม้ให้สมาชิกไปปลูก จำนวน 200 ต้น เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชนอีกด้วย

ภาพประกอบที่ 30 แสดงภาพ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน เป็นประธานมอบต้นไม้ให้แก่สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก

ภาพประกอบที่ 31 แสดงภาพ สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ผู้เข้าร่วมอบรมกิจกรรมโครงการ

กิจกรรมที่ 3 และ 4 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้การออกแบบแพทเทิร์นและการตัดเย็บกระเป๋าจักสานไม้ไผ่

การทำกระเป๋าต้นแบบ จำนวน 1 ใบ เป็นหนึ่งในขั้นตอนการทำงานตามปกติทั่วไป ก่อนที่จะมีการผลิตจริง โดยกระเป๋าต้นแบบนี้ จะมาจากข้อสรุปข้อมูลต่างๆ เสร็จสิ้นแล้ว วัสดุอุปกรณ์พร้อมแล้ว โดยปกติการทำงานในขั้นตอนนี้ จะใช้เวลาทำงานไม่เกิน 1-2 สัปดาห์ สำหรับกระเป๋า 1 ใบ หรือเร็วกว่านั้น ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาจากความพร้อมของข้อมูล และอุปกรณ์

ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงาน เกี่ยวกับการสร้างแพทเทิร์นกระเป๋า และการตัดเย็บกระเป๋าต้นแบบ นั่นก็คือ รูปแบบข้อมูลของแบบกระเป๋า ผ่านกระบวนการออกแบบ และสเกตซ์ภาพ ที่จะนำมาใช้ เพื่อการสื่อสารให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่นั่นก็เพียงพอต่อการสื่อสารในขั้นเบื้องต้นเท่านั้น ยังไม่สามารถสื่อสารให้ทราบถึงความต้องการที่ชัดเจนมากกว่ามีกระเป๋าใบจริงมาเป็นแบบ

ดังนั้น การใช้เวลาทำงาน เกี่ยวกับการทำแพทเทิร์น และการตัดเย็บกระเป๋าต้นแบบ จากข้อมูลภาพสเกตซ์หรือภาพวาด และ รูปถ่าย จะใช้เวลาทำงานมากกว่าข้อมูลจากกระเป๋าใบจริง เนื่องจาก ยังมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัส เช่น ฟิลิ่งต่างๆของกระเป๋า ความแข็งอ่อนในจุดต่างๆ และบางรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ที่ภาพถ่ายไม่ได้สื่อสารออกมา

ในบางแบบกระเป๋าที่มีความสลับซับซ้อน และมีข้อมูลแบบกระเป๋าที่เป็นรูปวาด หรือรูปถ่ายที่มีข้อจำกัดของมุมมองที่น้อยเกินไป และแน่นอน ข้อมูลที่สัมผัสไม่ได้ มักจะเป็นข้อจำกัดในการทำงาน โดยเฉพาะ กระเป๋าต้นแบบ 1 ใบ ได้ผ่านการปรับแพทเทิร์น ไม่ต่ำกว่า 3-5 ครั้ง หรือขึ้นแบบกระเป๋าไม่ต่ำกว่า 3-4 ครั้ง กว่าจะได้กระเป๋าต้นแบบ 1 ใบที่สมบูรณ์ที่สุด

โดยสรุป การทำงานในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งเราจะให้เวลากับขั้นตอนนี้ นานกว่าขั้นตอนอื่น หากการทำกระเป๋าต้นแบบ ถูกเร่งรีบมากเกินไป จะทำให้งานออกมาไม่ดีพอ

กิจกรรมการถ่ายทอดการออกแบบแพทเทิร์นกระเป๋าจักสานไม้ไผ่ เป็นขั้นตอนการออกแบบเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ โดยมีวิทยากร นายจักรกฤษณ์ บุญพัก จากกลุ่มตัดเย็บกระเป๋าสายทอง การถ่ายจะทำให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้อีกหลายประเภท ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเย็บกระเป๋า

1. กรรไกรอุปกรณ์สำหรับตัดกระดาษแพทเทิร์นและหนัง

ภาพประกอบที่ 32 แสดงภาพอุปกรณ์กรรไกร

2. ไม้บรรทัด อุปกรณ์ใช้วัดขนาด และเป็นแบบ

ภาพประกอบที่ 33 แสดงภาพอุปกรณ์ไม้บรรทัด

3. คัตเตอร์

ภาพประกอบที่ 34 แสดงภาพคัตเตอร์ อุปกรณ์ที่ใช้ตัดและกรีด

4. กระดาษชนิดบาง

ภาพประกอบที่ 35 แสดงภาพกระดาษ อุปกรณ์ที่ใช้ทำแพทเทิร์นกระเป๋

5. แผ่นลายจักสานไม้ไผ่

ภาพประกอบที่ 36 แสดงภาพแผ่นลายจักสานไม้ไผ่สำหรับใช้แปรรูปเป็นกระเป๋

6.หนังเทียม อุปกรณ์ที่ใช้เย็บประกอบกับลายจักสานไม้ไผ่

ภาพประกอบที่ 37 แสดงภาพแผ่นหนังเทียม

7.ค้อน

ภาพประกอบที่ 38 แสดงภาพค้อนสำหรับทุบ

8. ชีบในผ้าร่ม ยาว 150 หลา (1 ม้วน)

ภาพประกอบที่ 39 แสดงภาพผ้าชีบในสำหรับเย็บกระเป๋

ขั้นตอนวิธีการทำกระเป๋

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแพทเทิร์นต้นแบบ

การสร้างแพทเทิร์นต้นแบบกระเป๋าลายจักสานไม้ไผ่ แพทเทิร์นเพื่อใช้วางเป็นแบบตัดวัสดุเพื่อใช้เป็นแบบในการแปรรูปกระเป๋าที่มีจำนวนหลายใบ ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนวัดขนาดตามรูปแบบของกระเป๋าที่ได้ออกแบบไว้ แล้วนำกระดาษมาวาดและตัดตามรูปทรงกระเป๋าที่ออกแบบไว้

ภาพประกอบที่ 40 แสดงภาพการคัดลอกแพทเทิร์นเพื่อใช้ทำเป็นโครงสร้างกระเป๋า

ภาพประกอบที่ 41 แสดงภาพการตัดแพทเทิร์นกระเป๋าในส่วนต่างๆ ของโครงสร้างกระเป๋า

ขั้นตอนที่ 2

นำแพทเทิร์นทั้ง 9 ชิ้น มาวางทับกับผ้าซับในและนำดินสอมาวาดให้ได้ชิ้นส่วนตามแพทเทิร์นที่
ออกแบบไว้ รวม 9 ชิ้น

ชิ้นส่วนที่ 1 ด้านข้าง 4 ชิ้น

ชิ้นส่วนที่ 2 ด้านนอก 1 ชิ้น

ชิ้นส่วนที่ 3 ด้านใน 1 ชิ้น

ชิ้นส่วนที่ 4 ส่วนกลาง (ที่คั่นกระเป๋า) 1 ชิ้น

ชิ้นส่วนที่ 5 ผา 2 ชิ้น ตามขนาดที่ได้ออกแบบไว้ จากนั้นนำผ้าซับในมาตัดตามเส้นที่วาดแล้วนำแพทเทิร์นกับผ้าซับในมาเย็บโดยใช้เครื่องจักรอุตสาหกรรม

ภาพประกอบที่ 42 แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าสะพายต้นแบบ

ภาพประกอบที่ 43 แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าเงินต้นแบบ

ภาพประกอบที่ 44 แสดงภาพแพทเทิร์นกระเป๋าถือต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 3

ตัดเย็บเสร็จแล้วนำมาติดหนัง ติดด้วยการทาขาวเหลือง (บอร์นเทค)

ภาพประกอบที่ 45 แสดงภาพการประกอบส่วนต่างๆ ของกระเป๋าแต่ละด้านก่อนนำมาเย็บประกอบกัน

ภาพประกอบที่ 46 แสดงภาพ 4 ผู้เข้าอบรมเย็บผ้าซั้บในติดกับแบบแพ้ทเทีร์นกระเป๋า

ภาพประกอบที่ 47 แสดงภาพชิ้นส่วนหัวที่มีไว้สำหรับเกี่ยวสายกระเป๋

ภาพประกอบที่ 48 แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนหัวที่มีไว้สำหรับเกี่ยวสายกระเป๋

ขั้นตอนที่ 4

ทาบแบบแพทเทิร์นลงบนลายสานในตำแหน่งและลวดลายที่ต้องการ แล้วทากาวบนแผ่นจักสานที่กำหนดไว้ติดแบบแพทเทิร์นลงบนแผ่นลายจักสานในตำแหน่งที่กำหนดไว้ติดแบบแพทเทิร์นแยกออกจากกัน ตัดส่วนเกินที่ไม่ต้องการออกให้ชิดตามแนวขอบของแบบแพทเทิร์น

ภาพประกอบที่ 49 แสดงภาพการทากาวสำหรับติดแพทเทิร์นกระเป๋าที่เตรียมไว้

ภาพประกอบที่ 50 แสดงภาพการวางแพทเทิร์นตามตำแหน่งลวดลายที่ต้องการและติดกาว

ภาพประกอบที่ 51 แสดงภาพการติดกาวบนแผ่นงานจักสานไม้ไผ่ ชั้นส่วนของกระเป๋า

ภาพประกอบที่ 52 แสดงภาพการตัดชิ้นส่วนแพทเทิร์นตามรูปแบบกระเป๋า

ขั้นตอนที่ 5

ขั้นตอนการประกอบให้เป็นรูปทรงกระเป๋า

1. นำชิ้นส่วนของหุกระเป๋ามาตอกเข้ากับหนังเทียม
2. นำส่วนของหุกระเป๋ามาเย็บต่อเข้าสายเข้าหนังเทียมแล้วจึงนำสายยางที่ได้ตัดความยาวที่ต้องการแล้วมายัดเข้ากับสายหนังเทียมที่ได้ตัดเย็บไว้
3. นำชิ้นส่วนทั้ง 9 ชิ้น มาเย็บติดเข้ากันให้เป็นรูปร่างที่กำหนดไว้

ภาพประกอบที่ 53 แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์กระเป๋า

ภาพประกอบที่ 54 แสดงภาพสาธิตการประกอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์กระเป๋า

ภาพประกอบที่ 55 แสดงภาพการประกอบชิ้นส่วนโครงสร้างด้านในกระเป๋า

ภาพประกอบที่ 56 แสดงภาพเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์

ภาพประกอบ 57 แสดงภาพผลิตภัณฑ์กระเป๋าทอและสะพายที่เกิดจากการแปรรูปงานจักสานไม้ไผ่ บ้านลุ่มพุก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรมที่ 5. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างเพจและช่องทางการตลาด

การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างเพจและช่องทางการตลาด สร้างเพจและแนะนำการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ ณ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (เขตพื้นที่ในเมือง) โดยมี อาจารย์ธวัชวงศ์ ลาวัลย์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวิทยากร ซึ่งผู้เข้าอบรมสามารถนำไปใช้ในการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุกได้

ภาพประกอบที่ 58 แสดงภาพการอบรมการสร้างเพจและการเพิ่มช่องทางตลาดออนไลน์

ภาพประกอบที่ 59 แสดงภาพตราสัญลักษณ์กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ปรับปรุงในปี 2564

ภาพประกอบที่ 60 แสดงภาพหน้าปกเพจเฟซบุ๊ก กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก

ภาพประกอบที่ 61 ภาพแสดงการประชุมติดตามและประเมินผล ณ กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก

เลขที่ ๑๗๗-๒/๑๔๔(มค.)

จังหวัดมหาสารคาม
โดย
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม
ให้ใบรับรองฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า
กลุ่มจักสานบ้านอุ้มพุก

ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนกับ
ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากไม้ไผ่ มาตรฐานเลขที่ **มจช.๑๔๔/๒๕๕๗**
 ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง **ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากไม้ไผ่**
 สถานที่ทำชื่อ **กลุ่มจักสานบ้านอุ้มพุก**
 เลขที่ **๔๔** ตรอก/ซอย - **ถนน** - หมู่ที่ **๕**
 ตำบล **โคกพระ** อำเภอ **กันทรวิชัย** จังหวัด **มหาสารคาม**

ออกให้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

 (นายเกียรติศักดิ์ จันทรา)
 ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

สิ้นอายุวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพประกอบที่ 62 แสดงภาพใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

บทที่ 3

ผลการประเมินการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก” โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดังนี้

การประเมินผลการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้ขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ผู้มาเข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด และไม่พึงพอใจ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบเขียนตอบได้อย่างอิสระตามความคิดเห็นของตนเอง

จากการประเมินผลการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 35 ชุด สามารถเก็บคืนได้ จำนวน 26 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.28 ของแบบสอบถามทั้งหมด และสามารถสรุปผลดังตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 18 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	26	100
ชาย	-	-
รวม	26	100
2.อายุ		
20-30 ปี	-	-
31-40 ปี	3	11.54
41-50 ปี	20	76.93
51 ปีขึ้นไป	3	11.53
รวม	26	100
3. การศึกษา		
ประถมศึกษา	24	92.30
มัธยมศึกษา	1	3.85
อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	1	3.85
รวม	26	100
4.รายได้ต่อเดือน		

3,000 – 5,000 บาท	20	76.93
5,001 – 10,000 บาท	5	19.23
10,001 – 15,000 บาท	1	3.84
สูงกว่า 15,000 บาท	-	-
รวม	26	100

จากตารางตอนที่ 1 แสดงว่าสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.93 การศึกษาในระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.30 และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.93 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ตารางที่ 19 ประเมินความพึงพอใจต่อการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ประเด็นความพึงพอใจ	ร้อยละความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อมูลวัดความพึงพอใจ					
1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (เช่น การประกาศรับสมัคร การติดต่อเชิญอบรมการประสานงานและให้ข้อมูล การดูแล และการทำงานอย่างมีขั้นตอน ฯลฯ)	84.62	15.38	-	-	-
2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ (เช่น อธิษาศัยดิยมแย้มแจ่มใส มีใจในการให้บริการ ฯลฯ)	93.38	6.62	-	-	-
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (สถานที่อบรม อาหาร เครื่องใช้ เอกสาร อบรม ฯลฯ)	71.55	24.61	3.84	-	-
ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร					
4. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	93.24	10.76	-	-	-
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร	79.24	20.76	-	-	-
6. ความเหมาะสมของวิทยากร	93.84	6.16	-	-	-
7. ระยะเวลาการอบรม (จำนวนวัน)	78.09	21.91	-	-	-
8. ช่วงเวลาการอบรม (วัน/เดือน/ฤดูที่อบรม)	82.65	17.35	-	-	-
9. ความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาและค่าใช้จ่าย	92.86	7.14	-	-	-
ในภาพรวมท่ามีความพึงพอใจในการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	89.35	10.65	-	-	-

จากตารางตอนที่ 2 แสดงว่า ผลการประเมินระดับความพึงพอใจในภาพรวมท่ามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ระดับมากที่สุด ร้อยละ 89.35 พิจารณาข้อมูลวัดความพึงพอใจเป็นรายข้อ 3 อันดับ ระดับมากที่สุด พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ (เช่น อธิษาศัยดิษฐ์มัยแจ่มใส มีใจในการให้บริการ ฯลฯ) ร้อยละ 93.38 รองลงมา มีด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (เช่น การประกาศรับสมัคร การติดต่อเชิญอบรมการประสานงานและให้ข้อมูล การดูแล และการทำงานอย่างมีขั้นตอน ฯลฯ) ระดับมากที่สุด ร้อยละ 84.62 สิ่งอำนวยความสะดวก (สถานที่อบรม อาหาร เครื่องโสตฯ เอกสารอบรม ฯลฯ) ระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.55 พิจารณาข้อมูลเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร เป็นรายข้อ ระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของวิทยากร 93.84 รองลงมา การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 93.24 ความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาและค่าใช้จ่าย ร้อยละ 92.86 ช่วงเวลาการอบรม (วัน/เดือน/ฤดูที่อบรม) ร้อยละ 82.65 ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร ร้อยละ 79.24 ระยะเวลาการอบรม (จำนวนวัน) ร้อยละ 78.29

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. เป็นโครงการที่ดี เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ควรจัดโครงการอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการสนับสนุนเครื่องมือจักรอุตสาหกรรมที่ใช้ในการตัดเย็บสำหรับใช้กับไม้ไฟให้กับชุมชน
3. ควรมีการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับกลุ่มจักสานในพื้นที่ที่มีการดำเนินงานลักษณะเดียวกัน และมีความเข้มแข็ง

บทที่ 4 ผลการติดตามหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. ข้อมูลในภาพรวม

การติดตามผลการดำเนินการจัดกิจกรรมหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก” โดยใช้แบบติดตามและการสอบถามข้อมูลจากสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 26 ราย จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.28 พบว่าผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 100 ได้นำไปใช้ทันทีในครัวเรือน ร้อยละ 67.5 และนำไปใช้หลังจากอบรมภายใน 1 เดือน ร้อยละ 32.5 โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปขยายผลต่อไปในด้านการประยุกต์เป็นองค์ความรู้ใหม่ และไปต่อยอดในการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่แบบใหม่ ได้ผลผลิตที่สามารถช่วยเพิ่มรายได้ต่อเดือนในช่วง 1,001-2,001 บาท/เดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 20 ร้อยละของการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก”

รายการ	ข้อมูลการติดตามผล (ร้อยละ)
1. การนำไปใช้ประโยชน์	
1.1 สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	100
1.2 ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	-
2. รูปแบบของรายได้	
2.1 รายได้หลัก	-
2.2 รายได้เสริม	100
3. นำความรู้ที่ได้รับช่วยเพิ่มรายได้ประมาณกี่บาทต่อเดือน	
3.1 จำนวนน้อยกว่า 1,000 บาท	37.5
3.2 จำนวน 1,001 – 2,000 บาท	47.5
3.3 จำนวน 2,001 – 3,000 บาท	15.0
3.4 จำนวน 3,001 – 4,000 บาท	-
3.5 จำนวน 4,001 – 5,000 บาท	-
3.6 จำนวน 5,001 – 6,000 บาท	-

3.7 จำนวน 6,001 – 7,000 บาท	-
3.8 จำนวน 7,001 – 8,000 บาท	-
3.9 จำนวน 8,001 – 9,000 บาท	-
3.10 จำนวน 9,001 – 10,000 บาท	-
มากกว่า 10,000 บาท	
4. คุณภาพชีวิต	
4.1 สามารถระบุเป็นเงิน จำนวนประมาณ..... บาท/เดือน	-
4.2 ไม่เป็นตัวเงิน แต่เป็นการนำความรู้ไปใช้พัฒนาอาชีพ	100
4.3 ไม่เป็นตัวเงิน แต่เป็นเรื่องความจำเป็นของสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ส่วนรวม	70-
4.4 ไม่เป็นตัวเงิน แต่สามารถประเมินได้ในด้าน...	-
5. เริ่มนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เมื่อใด	
5.1 หลังการอบรมทันที	67.5
5.2 หลังการอบรมภายใน 1 เดือน	32.5
5.3 หลังการอบรมภายใน 3 เดือน	-
5.4 หลังการอบรมภายใน 6 เดือน	-
6. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ที่ไหน	
6.1 ใช้ในครอบครัว	72.5
6.2 ใช้ในชุมชน/กลุ่ม	27.5
6.3 ใช้ในที่ทำงาน	-
6.4 ใช้เมื่อมีโอกาส	-
7. นำความรู้ไปขยายผลต่อในด้านใด	
7.1 ประยุกต์เป็นองค์ความรู้ใหม่	75.0
7.2 เป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยี/เผยแพร่ต่อ	12.5
7.3 ให้บริการ/คำปรึกษา	12.5
7.4 อื่นๆ....	-

2. การติดตามประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก” เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2564 ณ หมู่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การสรุปผลการดำเนินโครงการ

การดำเนินงานของโครงการ “หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก” ปีที่ 2 (พ.ศ. 2564) มีการดำเนินงาน ทบทวนผลการดำเนินงานปีที่ 1 และวางแผนการดำเนินงานในปีที่ 2 โดยปีที่ 1 เป็นการส่งเสริมการปลูกไผ่ใน ชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในงานจักสานและประโยชน์ทางด้านอื่นๆ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่โดยใช้ วัสดุหนึ่งเป็นส่วนประกอบอีกทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อาชีพ กระจายรายได้ แก้ปัญหาของชุมชน ช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน และสร้างรายได้ให้สูงขึ้น ถ่ายทอด ความรู้ด้านการออกแบบและตัดเย็บผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ด้วยเทคนิคต่างๆ ถ่ายทอดความรู้ด้านธุรกิจและ การตลาดด้วยเนื้อหา (Content Marketing) ซึ่งในปี 2564 ตั้งเป้าหมายในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชุมชน ดังนี้

1. การอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้เรื่องการออกแบบแพทเทิร์นผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจัก สานไม้ไผ่
2. การอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่ โดยใช้เครื่องจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า
3. การอบรมการถ่ายทอดความรู้การสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและ กระติบข้าว
4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์
5. ติดตามการให้คำปรึกษาเพิ่มเติม ประเมินผลและรายงานผล

และจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจและสามารถ ประยุกต์องค์ความรู้ใหม่การอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้เรื่องการออกแบบแพทเทิร์นผลิตภัณฑ์ กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่ ความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรม เย็บกระเป๋า การอบรมการถ่ายทอดความรู้การสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและ กระติบข้าวและมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ทำให้สามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนได้

ตารางที่ 21 แสดงค่าเป้าหมายและผลลัพธ์จากการดำเนินงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้โครงการ
“หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก”

ผลผลิต / ผลลัพธ์	หน่วย	เป้าหมาย ปีที่ 2	ผลการ ดำเนินงาน
1. จำนวนผู้รับบริการ	คน	40	35
2. จำนวนเทคโนโลยีที่มีการถ่ายทอด ระบุชื่อ(เทคโนโลยีหลัก/รอง) 2.1. การอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้เรื่องการออกแบบแพ็คเกจรีนผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่ 2.2. การอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า 2.3. การอบรมการถ่ายทอดความรู้การสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระต๊อบข้าว 2.4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ 2.5. ติดตามการให้คำปรึกษาเพิ่มเติม ประเมินผลและรายงานผล	เรื่อง	4	4
3. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนา/ต่อยอด(ระบุชื่อผลิตภัณฑ์) 3.1 กระเป๋าถือ 3.2 กระเป๋าสะพาย 3.3 กระเป๋าเงิน 3.4 กระต๊อบข้าว	ผลิตภัณฑ์ ชิ้น ชิ้น ชิ้น ชิ้น	40 10 10 10 10	40 10 10 10 10
4. จำนวนวิทยากรชุมชนที่สร้างความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด(แต่ละเทคโนโลยีตามข้อ 2)	คน	3	4
5. ประมาณการผู้นำเทคโนโลยี/องค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	คน	40	35
6. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	60	97.5
7. สินค้าผ่านมาตรฐาน มผช. (ปี 2563)	ผลิตภัณฑ์	1	1

สถาบันวิจัยศิลปะฯ ได้มีการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุ่มพุก โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณต่อยอดการดำเนินงานจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา (สอ.อ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะในการจักสานไม้ไผ่ ส่งเสริมการปลูกไม้ไผ่ในชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในงานจักสานและประโยชน์ด้านอื่นๆ ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในระหว่างวันที่ 27-28 กันยายน 2564 สถาบันวิจัยศิลปะฯ ได้มีการนำเอาผลงานวิจัย แนวความคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ ในเรื่องการออกแบบแพ็คเกจรีนผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่ การถ่ายทอดการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูป การแปรรูปผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระต๊อบข้าวที่มีลวดลายด้วยเทคนิคต่างๆที่สวยงาม

การตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า โดยนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้แก่กลุ่มชุมชนจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และจากการที่นำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มจักสานไม้ไผ่ในชุมชน ทำให้กลุ่มจักสานไม้ไผ่ในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ดังนี้

3.1 กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2 มีกระเป๋าที่เกิดจากงานจักสานไม้ไผ่ ผลิตเพื่อจำหน่าย จำนวนไม่น้อยกว่า 40 ชิ้น

3.3 มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์

3.4 มีการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

3.5 ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

3.6 มีการนำผลงานที่ชุมชนออกแบบและพัฒนาไปจัดแสดงในงานกิจกรรมโครงการต่างๆที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เข้าร่วม โดยที่ผ่านมามีนำผลิตภัณฑ์กระเป๋าของชุมชนไปจัดแสดงในงานการมหกรรมวิทยาศาสตร์ ณ ศูนย์แสดงสินค้าเมืองทองธานี กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 9-19 พฤศจิกายน 2564

รายการผลิตภัณฑ์ชุมชนกิจกรรมส่งเสริมการนำ วทน. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน จำหน่ายในงานมหกรรมวิทยาศาสตร์
หน่วยงาน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม...วันที่...9 -19 พฤศจิกายน...2564.
โครงการหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ	รายการผลิตภัณฑ์	รายละเอียดข้อมูลผลิตภัณฑ์ (พอสังเขป)	ขนาดบรรจุ/ไซส์	ราคา/หน่วย (บาท)	หมายเหตุ
1	กระต๊อบข้าวเหนียว แบบมีลวดลาย	ผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ สีนํ้าตาลจากการย้อมสีสังเคราะห์เกิดจากการย้อมสีใช้ใส่ข้าวเหนียว	3 ชิ้น	140	
2	กระต๊อบข้าวเหนียว แบบไม่มีลวดลาย	ผลิตภัณฑ์งานจักสานไม้ไผ่ สีธรรมชาติจากเนื้อของไม้ไผ่ ใช้ใส่ข้าวเหนียว	3 ชิ้น	140	
3	กระเป๋าจักสานไม้ไผ่ แบบสะพาย	ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากงานจักสานไม้ไผ่สีธรรมชาติ ด้วยวิธีรมควันเส้นตอกแล้วนำมาสานให้เกิดลวดลาย และนำมาเย็บประกอบกับหนังเทียม	5 ชิ้น	800	
4	กระเป๋าจักสานไม้ไผ่ แบบถือ	ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากงานจักสานไม้ไผ่สีธรรมชาติ สีนํ้าตาลอ่อนเกิดจากการนำไม้ไผ่แก่จัดจนแห้งนำมาสานแบบขึ้นรูปให้เกิดลวดลายนำมาเย็บประกอบกับหนังเทียม	2 ชิ้น	450	
5	กระเป๋าตังค์	ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากงานจักสานไม้ไผ่สีธรรมชาติ สีนํ้าตาลอ่อนเกิดจากการนำไม้ไผ่แก่จัดจนแห้งนำมาสานให้เกิดลวดลาย นำมาเย็บประกอบกับหนังเทียม	3 ชิ้น	350	
6	กระเป๋าจักสานไม้ไผ่ แบบถือพร้อมสะพาย	ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากงานจักสานไม้ไผ่สีธรรมชาติ ด้วยวิธีรมควันเส้นตอกแล้วนำมาสานให้เกิดลวดลาย นำมาเย็บประกอบกับหนังเทียม	2 ชิ้น	800	

ภาคผนวก
ภาพกิจกรรมโครงการ

